

Šiluvos žinia

2008 m. vasaris Nr. 4

„Per amžius tebus garbinamas Dievo Sūnus“

Ganytojiškasis laiškas Dievo Motinos Marijos apsireiškimo Šiluvoje Jubiliejinių metų skelbimo proga

Brangūs broliai ir seserys,
su dideliu džiaugsmu pradėdame švęsti Švenčiausios Mergelės Marijos apsireiškimo Šiluvoje garbei skirtus Jubiliejinius metus.

Giliai suvokiame, kokią brangią dovaną iš Dievo esame gavę – tai vienintelis Lietuvoje Bažnyčios pripažintas ir vienas seniausių Europoje Marijos apsireiškimas.

Viešpaties Motina, nušvitusi tarsi kelrodė žvaigždė, visus 400 metų rodė kelią istorijos audrų blaškomai mūsų Tėvynei, maloningu veidu žvelgdama į savo vaikus Trakuose, Aušros Vartuose, Žemaičių Kalvarijoje, Pivašiunuose, Krekenavoje, Pažaislyje, kaimo bažnyčių altoriuose, tikinčiųjų namuose. Jos motiniška meilė padėjo išsaugoti tikėjimą, meilę Tėvynei, vienybę šeimose, suteikė jėgų auginti ir auklėti vaikus, guodė skausmo ir netekties valandomis, buvo vilties žvaigždė sugrįžti į gimtinę iš tolimųjų gulagų. Suvokdami šios dovanos vertę ir būdami Visuotinės Kristaus Bažnyčios nariais, tikėjimu ir džiaugsmu dalijamės su visais Šiluvos pilgrimais ir trokštame drauge švęsti Marijos apsireiškimo Jubiliejinius metus.

Popiežius Benediktas XVI enciklikoje „Spe salvi“ Švč. Mergelę Mariją vadina Vilties Žvaigždė. „Gyvenimas, – rašo Šventasis Tėvas, – atrodo it plaukimas per dažnai tamsią ir audringą istorijos jūrą, dairantis kelią mums rodančių žvaigždžių. Tikrosios mūsų gyvenimo žvaigždės yra teisingai gyventi mokėję žmonės. <...> Ir koks žmogus labiau už Mariją galėtų būti mums vilties žvaigždė – ji, kuri savuoju „taip“ pati atvėrė Dievui duris į mūsų pasaulį, ji, kuri tapo gyvąja Sandomos skrynčia, kurioje Dievas priėmė kūną, tapo vienu iš mūsų, išskleidė tarp mūsų savo palapinę (plg. *Jn 1, 14*)?“ (*Spe salvi, 49*).

Nūdienos audringoje istorijos ir gyvenimo jūroje mums taip pat nušvinta nuostabi Žvaigždė – mūsų vilties Motina Marija. Pasirengimas ir Jubiliejaus šventimas – tai tarsi naujas Marijos apsireiškimas Lietuvai, naujas ženklas, kad yra vilties prisikelti, naujai atrasti Dievą, vilties kartu su visais geros valios žmonėmis kurti prasmingą laisvos Tėvynės ateitį. Marijos kvietimas Šiluvoje garbinti Amžinojo Dievo Sūnų yra kvietimas gyventi tikėjimu, skelbti ir liudyti Gerąją Naujieną, stiprinti save Eucharistijos duona, drąsiai sutikti ir Evangelija atsakyti į šiandienos iššūkius.

Kaip galėtume atsilipti į Šiluvos Marijos žinią? Į šį klausimą atsako pati Dievo Sūnaus Motina žodžiais, pasakytais dangaus angelui: „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna man, kaip tu pasakei“ (*Lk 1, 38*). Šiuos Marijos žodžius paversime

*Sveika,
Dievo ir Žodžio padangte!
Sveika, nes Tu kilnesnė
nei šventų Švenčiausioji!
Sveika, Sandomos Skrynčia,
Dvasios paauksuotoji!
Sveika, neišsemiamas
gyvenimo lobyne!*

*Ištrauka iš Akatisto – Rytų krikščionių
himno Švč. Dievo Gimdytojai,
vieno gražiausių Bažnyčios kūrinių
Marijos garbei*

gyva tikrove ir atsiliepsime į jos kvietimą garbinti Dievo Sūnų visada ir visur ieškodami Dievo valios, trokšdami, kad gyvenimui, siekiamis ir darbams vadovautų Dievo žodis, užrašytas Evangelijoje ir kalbantis sąžinės balsu. Kiek leisime Dievui veikti per mus ir mumyse, tiek leisime jam perkeisti mus ir kartu vidumi pasirengsime prasmingai švęsti Jubiliejų. Visos iškilmės, kaip antai, piligriminės kelionės, eucharistiniai kongresai ir kiti renginiai, yra labai reikalingos, bet jos tarnauja kaip priemonės, turinčios tikslą padėti mums gyventi Dievo artumoje ir savo aplinkoje kurti Dangaus karalystę.

Pasiruošimo Jubiliejui laikotarpiui buvo parengta išsami programa. Ja siekėme atkreipti visų dėmesį į kitą Programą – tą, kurią Jėzus Kristus paskelbė ant Palaiminimų kalno: palaiminti turintys vargdienio dvasią, palaiminti liūdintys, romieji, alkstantys ir trokštantys teisybės, gailestingieji, tyraširdžiai, taikdariai, persekiojami dėl teisybės ir Jėzaus Vardo... Šios Programos laikydamiesi, mes tikrai garbinsime Marijos Sūnų Jėzų Kristų. Pati Marija šiai Programai pasakė „taip“ Jėzaus įsikūnijimo metu ir kasdien vykdė šį pasiryžimą iki dieviškojo Sūnaus mirties ant kryžiaus.

Jubiliejaus iškilmės sutaps su Dievo Tarno popiežiaus Jono Pauliaus II apaštalinės kelionės į Lietuvą metinėmis – lygiai prieš 15 metų, rugsėjo 7-ąją, kaip piligrimas atvykęs į Šiluvą, Šventasis Tėvas meldėsi Marijos apsireiškimo vietoje. Gerai žinome, kiek daug šis popiežius nusipelnė padėdamas daugybei pasaulio žmonių atgauti viltį, išsvajotą laisvę ir tikėjimą ateitimi. Mes, kaip ir kitos Europos tautos, esame laisvi ir turime galimybę drauge kurti prasmingą ateitį. Praėjusių metų pabaigoje Vokietijoje leidžiamas žurnalas „Bažnyčia šiandien“ išspausdino Šiluvos Jubiliejui skirtą platų vedamąjį straipsnį, kurio autorius tokį brangų mums įvykį pavadino „viltimi Europai“.

Su gilia pagarba dabartiniam Šventajam Tėvui pasitiksime atvyksiantį Jo Pasiuontinį, kuris, atstovaudamas Popiežiui, vadovaus Jubiliejaus iškilmėms.

Lauksime atvykstant piligrimų iš visos Lietuvos, kaimyninių ir tolimesnių kraštų. Su lietuvišku svetingumu sutiksime mūsų tautiečius, gyvenančius kitose šalyse. Kaip darnios šeimos vaikai, sugrįžę į namus pas Mamą, Dievo Motinos garbei drauge užgiedosime „Marija, Marija...“

Pagal labai seną tradiciją į Dievo Motiną Mariją Šiluvoje kreipiamasi kaip į Li-gonių Sveikatą. Šiais Jubiliejaus šventimo metais ypač kviečiu melstis už visus sergančius, kenčiančius, praradusius gyvenimo džiaugsmą ir viltį, patiriančius visokią vargą. Tegul visų maldas palydi ir prie savęs priglaudžia Gailestingumo Motina.

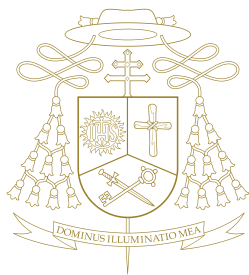
Kviečiu visus su viltimi – drąsiai ir džiaugsmingai – tęsti Jubiliejinių metų pasirengimo darbus ir Marijos apsireiškimo iškilmę švęsti kaip didžiausią krikščioniškojo tikėjimo šventę.

Dėkoju visiems, kurie malda ir auka parėmėte ir paremsite pasirengimą Jubiliejui.

Šiluvos Dievo Motina, mūsų Vilties Žvaigžde, „pamokyk mus kartu su tavimi tikėti, viltis ir mylėti. Parodyk mums kelią į jo karalystę. Jūros Žvaigžde, šviesk mums ir vesk mus mūsų kelyje!“ (*Spe salvi*, 50) Amen.

+ *Sig. Tamkevičius*

Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius

2008-ieji – Šiluvos Dievo Motinos metai

Kauno arkivyskupo metropolito Sigito Tamkevičiaus dekretas
Kaunas, 2008 m. sausio 6 d., Viešpaties Apsireiškimo išskilmė, Nr. 7

2008 metais švęsimė Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 metų Jubiliejų. 1608 metais įvykęs apsireiškimas buvo didelė Dievo dovana istorijos audrų blaškomai mūsų tautai. Išstisus keturis šimtmečius šio įvykio prisiminimas ir gausios Marijos užtarimu gaudamos malonės gaivino Lietuvos žmones ir padėjo jiems išsaugoti ištikimybę Kristaus Evangelijos nušviestam keliui.

Suvokdamas nepaprastą garbę bei atsakomybę ir siekdamas Dievo Motinos Marijos raginimą atsigręžti į jos Sūnų padaryti dar labiau girdimą, Kauno arkivyskupijoje **2008-uosius metus skelbiu Šiluvos Dievo Motinos metais.**

Oficialiai šiuos Jubiliejinius metus pradėdame 2008 m. vasario 3 dieną, sekmadienį. Tą dieną visose arkivyskupijos parapijose turi būti paaukotos šv. Mišios, meldžiant Švč. M. Marijos globos ir užtarimo pas Viešpatį. Jose kviečiamos kaip galima gausiau dalyvauti parapijų bendruomenės.

Ypač Jubiliejiniais metais kviečiu dalyvauti:

- Sekminėse gegužės 11–12 d. Šiluvoje, kur Tarptautinei katalikų charizminio atsinaujinimo tarnybai vadovaujant bus švenčiamos „Tautų Sekminės“;
- Kauno arkivyskupijos Eucharistiniame kongrese gegužės 25 d. Kaune ir rugsėjo 6 d. Šiluvoje;
- Jurbarko dekanato Eucharistiniame kongrese balandžio 19–20 d. Jurbarke;
- Raseinių dekanato Eucharistiniame kongrese balandžio 26–27 d. Raseiniuose;
- Kauno II dekanato Eucharistiniame kongrese balandžio 26–27 d. Raudondvaryje.

Raginu visus tikinčiuosius kaip galima gausiau dalyvauti kiekvieno mėnesio 13 dieną rengiamuose ataiduose Šiluvoje, ištraukiant į dekanatų tomis dienomis vykdomas piligrimines keliones į Šiluvą, parapijose ir savo namuose palaikyti pamaldumą Dievo Motinai, ypač atkreipiant dėmesį į Marijos gar-

bei skirtus gegužės ir spalio mėnesius, uoliai švenčiant visas Marijos garbei skirtas šventes.

Dievo Motinos apsireiškimo Šiluvoje 400 metų Jubiliejus bus švenčiamas Šiluvoje rugsėjo 6–15 dieną.

Apaštališkosios Penitenciarijos leidimu visi maldininkai, organizuotai atvykstantys į Šiluvą ir ten dalyvaujantys šv. Mišiose, gali kasdien gauti visuotinius atlaidus. Jubiliejaus atlaidų metu visuotinius atlaidus gali gauti visi tikintieji, dalyvaujantys Šiluvoje šv. Mišiose, priėmę Švč. Sakramentą ir pasimeldę atlaidų gavimo ir Šventojo Tėvo intencijomis.

Jubiliejinius metus baigsime per 2008 metų Kalėdas. Tą dieną visose parapijose bus aukojamos padėkos šv. Mišios, drauge meldžiant Dievo Motinos globos mūsų arkivyskupijos ir parapijų bendruomenėms.

Tegul šiuos metus ir visą mūsų gyvenimą savo meile lydi Viešpats Dievas ir globoja Šiluvos Dievo Motina.

Rugpjūčio 26–31 d. Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos jaunimo centro grupelė kartu su vadove ses. Loreta Ilektyte buvo surengusi stovyklą Šiluvoje. Vykdami į Šiluvą kiekvienas turėjome įvairių tikslų. Aš važiauvau ieškoti atsakymų į daugybę klausimų, kuriuos man maldoje gali atsakyti tik Dievas, taip pat norėjau dar labiau sustiprinti savo ryšį su Mergele Marija, Jėzumi Kristumi ir kartu pelnyti daugelį malonių. Manau, kad stipriausias ryšys su Dievu jaučiamas būtent tokiose šventose vietose kaip Šiluva. Tiesa, vargu ar šiandien ką nors žinotume apie šį nedidelį, Raseinių rajone esantį, šilų apsuptą miestelį, jei 1608 metais čia nebūtų apsireiškusi Švč. Mergelė Marija ir nebūtų Lietuvos žmonių pakvietusi garbinti jos Sūnų. Bet, kai tai įvyko, į Šiluvą kasmet plūsta dešimtys, o galbūt net ir šimtai tūkstančių tikinčiųjų iš visos Lietuvos bei užsienio. <...> Aš labai nustebau kai pamačiau, kiek daug žmonių buvo susirinkę į Šiluvą ir, kas labiausiai verčia nudžiugti, tarp jų buvo labai daug jaunimo, kuris nuoširdžiai meldėsi ir garbino Dievą. Vienintelį kartą tiek daug jaunimo teko matyti tik šią vasarą garsiajame Taizė miestelyje Prancūzijoje, iš kurio visai neseniai buvau grįžęs. Nesitikėjau, kad kažkas panašaus gali būti čia, Lietuvoje. Mane labai nudžiugino, kad klydau. Taip gera gali būti ir čia, o konkrečiai – Šiluvoje. Tai buvo vienas iš geriausių įspūdžių, kuriuos parsivežiau iš šios stovyklos ir, manau, ne tik aš vienas.

Jaunimo grupės gitaristas Vytas (skelbiama iš <http://www.prisikelimas.lt/>)

Gyvųjų Motina

„Jėzus tarė motinai: „Moterie, štai tavo sūnus!“ Paskui tarė mokiniui: „Štai tavo motina!“ (Jn 19, 26).

Šie Šventojo Rašto žodžiai nukelia mus į kryžiaus papėdę, primena paskutines mūsų Viešpaties valandas žemėje. Ką jie reiškia krikščioniui? Kodėl juos mums perpasakoja evangelistas Jonas? Gal Jėzus rodo mums pavyzdį rūpintis savo tėvų senatve? Ne, jis nori byloti daugiau, o ne pamokyti, kaip teisingai elgtis.

Keistokas Jėzaus kreipinys į savo motiną „Moterie“ parodo, kad esame ne vien asmeninių santykių perspektyvoje. Jėzus į Mariją kreipiasi kaip dieviškas autoritetas, Mesijas. Prie kryžiaus medžio išsipildo Dievo užmojis moteriai – Ievai, kai ji, paragavusi gėrio ir blogio pažinimo medžio vaisiaus, išgirdo Viešpaties žodį, kad jos palikuonis sutrins žalčio (šėtono) galvą (plg. Pr 3, 15). Tai Mesijo, Atpirkėjo pažadas. Vadindamas Mariją „moterimi“, Jėzus tvirtina, kad šis pažadas jau išsipildė: ant kryžiaus kabantis „moters sūnus“ yra anas palikuonis, kuris atneš tūkstantmečiais lauktą pergalę, kaip sakė apaštalas Paulius – pasmerks nuodėmę kūne (plg. Rom 8, 3).

Prel. Antanas Rubšys teigė, kad eilutę Pradžios knygoje „Jis kirs tau per galvą, o tu kirsi jam į kulną“ tiksliau versti daugiskaita: „Jie kirs ...“ Tai mums dar labiau paaikškina Nukryžiuotojo žodžių prasmę ir ypatingą jų vertę. Mylimi mokiniai esame visi, visų laikų ir kartų Bažnyčia. Juk Jėzus Kristus mums dovanojo įsūnybę ir Dievo vaiko orumą (plg. Gal 4, 7). Jame esame anie palikuonys, kurie turi traukti „žalčio galvą“ – griauti demono darbus, naikinti jo karalystę. Tai įmanoma padaryti tik drauge su tikruoju Palikuonimi – Jėzumi.

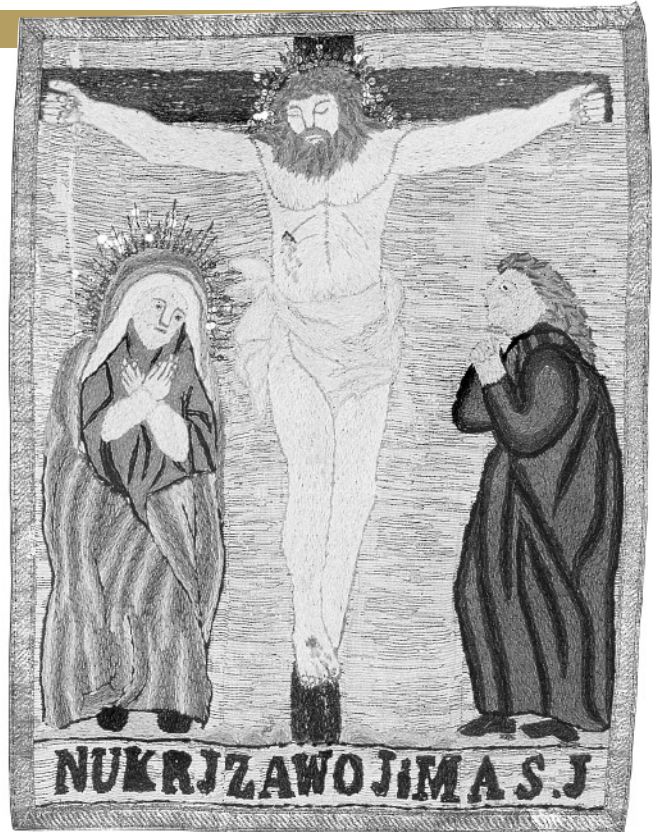
Sūnaus mirties valandą Marija tapo mūsų Motina

Tad Jėzaus žodžiai, nuo kryžiaus pasakyti Marijai, reiškia, kad su jos

merdinčiu Sūnumi turi mirti ir jos žemiška motinystė. Ji jau yra ne tik Jėzaus iš Nazareto, Mesijo, bet ir visų palikuonių, kurie drįsta stoti į kovą su žmogaus Priešu, motina. Kristaus žodžiai „Štai tavo sūnus!“ paskelbia, kad Marijos širdyje gimsta nauja, ne kūnu ir krauju, bet dieviška meile grįsta motinystė. Ji apglėbia kiekvieną, kuris, kaip apaštalas Jonas sako, sutinka pasiimti ją pas save (plg. Jn 19, 27).

Nuo šios akimirkos Marijos širdyje skleidžiasi dieviška motinystė. Kaip moko Vatikano II Susirinkimas, „malonės plotmėje ji tapo mūsų motina“ (Dogminė konstitucija apie Bažnyčią *Lumen gentium*, 61). Mūsų išganymui šios dieviškos motinystės nereikia, pakanka to, ką savo mirtimi ir kančia nupelnė Jėzus. Tačiau jis panorė, kad mes turėtume Motiną. Tai Dievo malonės perteklius, nepelnyta jo dovana mums, kad galėtume matyti (ir taip stiprinti savo tikėjimą!), koku mastu žmogus yra pašauktas dalyvauti Atpirkimo slėpinyje.

Tad nukryžiuotasis Jėzus trokšta, kad žvelgtume į Mariją taip, kaip jis žvelgia į ją. Tardamas „Štai tavo motina“ jis kiekvienam iš mūsų asmeniškai dovanoja šį savo žvilgsnį. Toks yra jo „Kryžiaus testamentas“, kad priimtume Mariją kaip savo motiną. Taip priimdami Mariją pradėdame gyventi pagal Jėzaus sumanytą Bažnyčiai ir kiekvienam mūsų. Čia turime imtis iniciatyvos, nes tik tuomet Marija gali parodyti mums savo dieviškąją motinystę, jai suteiktą Nukryžiuotojo Jėzaus žodžiu.

Procesijų vėliavos paveikslas. 1882 m. Lietuva

Marija – naujoji Ieva, visų gyvųjų Motina

Kaip matome, ne veltui Mariją Bažnyčios tėvai vadino „naująja Ieva“. Kaip per Ievos neklusnumą į pasaulį įsiveržė blogis, taip Marijos klusnumas tapo tikėjimo triumfu. Prie kryžiaus stovinti Marija visa savo esybe susitelkusi į Nukryžiuotąjį Jėzų. Jos žvilgsnis nukreiptas į jį kaip į gyvenimo prasmę, ir būtent tuomet jos tikėjimas patiria didžiausią išbandymą. Per apreiškimą gautas arkangelo Gabrielio pažadas, kad jos Sūnus paveldės Dovydo sostą ir jo viešpatavimui nebus galo (plg. Lk 1, 32–33), atrodo netesetas: juk Jėzaus sostas yra kryžius, o jis pats visiškai bejėgis! Marijos tikėjimas turi skverbtis toliau, nei pasiekia jausmai ir protas, ir nukryžiuotajame žmoguje išvysti mūsų išgelbėjimą. Taip Marija yra kiekvieno bandomo, vienišo, kenčiančio žmogaus Motina. Išvertus iš hebrajų kalbos „Ieva“ reiškia „gyvųjų motina“. Būdama naująja Ieva, Marija yra tikra visų gyvųjų, kurie gauna antgamtinę gyvybę iš Nukryžiuotojo Jėzaus, Motina.

Tomas Viluckas

Piligrimų kelyje išmelsti daugiau nei prašome

Jau rudenėjant, po didžiųjų Šilinių atlaidų, tęsiasi tradicija mėnesių tryliktomis dienomis kuo daugiau atvykti į Šiluvą ir švęsti čia Marijos dieną. Pasak arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus homilijos žodžių, pasakytų lapkričio 13-ąją Šiluvos bazilikoje, lankydami garsias Marijos apsimušimo vietas pasaulyje ir buvodami Šiluvoje, galime išmelsti daug daugiau, nei prašome: ne tik fizinės, bet dar svarbesnės dvasinės sveikatos. Ir šiose vietose galima mokytis ne smerkti, kaltinti, o būti gailėstingiems, melsti Dievo gailėstingumo sau ir kitiems. Šiuolaikinių piligrimų kelionės, lengvesnės fiziškai (senovėje piligrimai neretai mirdavo kelyje taip ir nepasiekę savo tikslo, jų tykodavo pakelių plėšikai, nuovargio ar ligų pavojai), turi tą pačią dvasinę vertę. Keliaudami į šventas vietas – o šiais Jubiliejiniais metais ypač į Šiluvą – esame drauge su visa keliaujančia Bažnyčia, turime galimybę sau už nugaros palikti tai, kas trukdo visiškai įžengti į savo vidų, kelionėje ieškoti Dievo ir atrasti Jam vietas savo gyvenimo kelyje.

📖 **Spalio 13 d.** jau dešimtmečiais skaičiuojamą Marijos dienų tradiciją pratęsė **Raseinių dekanato** tikintieji, dar gerokai prieš mėnesį pradėję rengtis šiam piligriminiam žygiui. Trijuose dekanato parapijų atstovų ir pasirengimo Jubiliejui komiteto susirinkimuose buvo iš anksto pasiskirstyta darbas, aptartas lankstinuko, plakato tekstas ir kiti svarbūs klausimai.

Išaušo vėsus, bet saulėtas spalio 13 d. rytas. Autobusai pradėjo rikiuotis startoje vietoje, iš kur turėjo prasidėti piligrimų žygis. Piligrimų kolona pajudėjo, vedama Vosiliškio parapijos klebono kun. Jono Raudonikio, lydimą Rožinio maldos, giesmių, skirtų Marijai. Stebint eisena iš šalies, piligrimų veiduose matėsi susikaupimas, atsakingumas ir pasirengimas susitikti su Šiluvos Dievo Motina. Tuos keletą kilometrų kiekvienas ėjo su viltimi, tikėdamasis malonių ir užtarimo sau ir savo artimiesiems. Žmogus išties dažniau prašo, nei viską palieka Dievo valiai ar padaro kokią nors auką Dievo garbei. Tačiau šio žygio dalyviai pasiaukodami žengė Šiluvos link, nors ir pūtė žvarbus spalio vėjas, purškė lietus... Buvo gera matyti, kaip linksmi keliavo Raseinių katalikiškos dvasios

pradinės mokyklos mokinukai, dekanato jaunimas, įvairios maldos grupės, šeimos.

Prie Šiluvos miestelio ribos piligrimus pasitiko Šiluvos parapijos klebonas kun. Erastas Murauskas. Eisena pirmiausia pasuko į Apsimušimo koplyčią, kur vyko šv. Mišios. Vėliau piligrimai klausėsi katechezės, vedamos Raseinių dekanato vicedekano kun. Vytauto Paukščio. Šv. Mišių liturgijai švč. M. Marijos Gimimo bazilikoje vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo

Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, vyskupas emeritas Juozas Žemaitis, mons. Vytautas Grigaravičius ir kiti dvasininkai. Homiliją pasakęs arkivyskupijos ganytojas atkreipė dėmesį į būtinybę klausytis Dievo žodžio, patiems namuose jį skaityti ir apmąstyti, prie jo derinti savo gyvenimą. Po šv. Mišių sužvarbę piligrimai buvo pakviesti į agapę Jono Pauliaus II namuose. Ją pradėjo ir bendruomenę pasveikino Raseinių dekanato dekanas, Girkalnio parapijos klebonas kun. Juozas Kaknevičius ir vicedekanas kun. Vytautas Paukštis. Linksmi pabuvę, pabendravę su tikinčiais bendraminčiais, apšilę, pagiedoję Raseinių dekanato piligrimai skirstėsi džiugūs, su naujomis jėgomis ir Viešpaties palaima širdyse.

📖 **Lapkričio 13-ąją** į Šiluvą atvykę maldininkai dalyvavo šv. Mišiose švč. M. Marijos Gimimo bazilikoje ir drauge šventė Marijos dieną. Pasak šv. Mišioms vadovavusio Kauno arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus, žvarboka, žiemos pradžią pranašaujančią dieną į Šiluvą atvyko patys uoliausieji Dievo Motinos mylėtojai. Kartu galėjo melstis ligoniai ir visi tikintieji, kuriuos pasiekia *Marijos radijo* laidos, mat tryliktomis mėnesių dienomis šis radijas visada transliuoja šv. Mišias iš Šiluvos bazilikos.

Drauge su arkivyskupu šv. Mišias Bazilikoje tądien aukojo Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas, kiti į Šiluvą atvykę dvasininkai. Giedotojams vadovavo Kauno arkikatedros bazilikos choro vadovė Vita Vaitkevičienė. Liturgijos pradžioje (ją pradėdant visada giedama švč. M. Marijos litanija) arkivyskupas pakvietė melstis ne tik už mirusiuosius, kaip įprasta lapkričio mėnesį, bet ir už klystančius gyvuosius, kuriems reikia Dievo gailėstingumo, kad jie sugrįžtų į tiesos kelią.

Ir savo homiliją arkiv. S. Tamkevičius siejo su Dievo gailėstingumo tema, o švč. M. Mariją pavadino Dievo gailėstingumo skelbėja pasauliui, per kurią ir kurioje Viešpaties gailėstingoji meilė reiškiasi Bažnyčioje ir žmonijos istorijoje. Kita vertus, ganytojas

atkreipė dėmesį, jog Dievo gailestin-gumas patiriamas atgailos kelyje, ir šiuo keliu skatina eiti Gailestingumo Motina.

📌 **Gruodžio 13-osios** Marijos die-na buvo pirmoji, švenčiama naujaisiais Bažnyčios liturginiais metais. Tądien melstasi už tautos ir Bažnyčios reikalus.

📌 **Sausio 13-ąją** Šiluvoje buvo šven-čiamas Jėzaus Krikštas ir meldžiamasi už Lietuvos laisvės gynėjus. Priminda-mas Jėzaus krikštą prie Jordano, savo vadovautų šv. Mišių homilijoje Šiluvos bazilikoje arkiv. S. Tamkevičius sakė, jog „prieš septyniolika metų sausio 13-ąją dieną mes buvome pakrikštyti kraujo krikštu, kai, apsisprendę nusi-mesti nelaisvės grandines, prie televi-zijos bokšto gynėme Lietuvos laisvę“. „Šiluvos Dievo Motina, išmokyk mus suvokti, kad mūsų laisvė yra neatski-riama nuo ištikimybės tavo Sūnaus Evangelijai. Švč. Mergele Marija, mes tave Šiluvoje vadiname „Ligonių svei-kata“, padėk suprasti, kad sergančias mūsų sielas gali išgydyti tik tavo Sū-nus Jėzus Kristus“, – užbaigdamas sakė ganytojas, pamaldų pabaigoje palai-minęs gausius piligrimus, kurie savo atvykimu į Šiluvą skaudaus atminimo dieną išreiškė dėkingumą Dievo Moti-nai, kad mūsų tauta nuolat yra jos mo-tiniškame žvilgsnyje.

Parengta pagal Raseinių dekanato referentės Jolantos Budzinauskienės ir Kauno arkivyskupijos spaudos tarnybos informaciją

Šv. Mišios Šėtos Švč. Trejybės bažnyčioje

Maldų su Marija savaitės parapijose

„Žmonės dar ilgai meldėsi prie paveiklo, negalėdami atsidžiaugti ir tarsi negalėdami patikėti, kad jis čia, kad gali prieiti prie jo arčiau ir pajauti tą šilumą, kuri iš jo spinduliuoja. Šis neeilinis parapijos gyvenimo įvykis telkė jos žmones maldai ir krikščioniškam pabendravimui“, – šiais žodžiais, kurie perteikia Balninkų parapijos žmonių nuotaiką Šiluvos Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslui apilankius jų parapijoje, būtų galima atspindėti ir kitų Kėdainių bei Ukmergės dekanatų parapijų tikinčiųjų įspūdžius ir sujudimą. Regis, tarsi pati Marija būtų aplankiusi gana toli nuo Šiluvos esančias vietas. Tačiau jų žmonių fizinės ir dvasinės bėdos dangiškajai Motinai nėra tolimos, bet suprantamos, kančią patyrusia širdimi atjaučiamos, motiniškomis rankomis apglėbiamos ir prie savo Sūnaus pakylėjamos. Paveiklo kopijos kelionė dėl senatvės, negalios ar kitų priežasčių negalintiems nuvykti į Šiluvą suteikė galimybę daugybę atodūsių išsakyti Tai, kurios širdies skundą girdėjo Šiluvos akmenys...

✳️ **Pagirių Švč. M. Marijos Apsilankymo bažnyčioje** spalio 7–14 dieną Šiluvos Marijos paveikslui lankantis parapijoje, kas vakarą buvo kalbamas Rožinis, giedojo moterys, vaikai. Visą dieną bažnyčioje lankėsi žmonės, nes vyko ir Švč. Sakramento adoracija.

✳️ Spalio 14 d. paveikslas sutiktas prie Šėtos ribos ir procesija per miestelį palydėtas į **Šėtos Švč. Trejybės bažnyčią**. Tą sekmadienį parapijoje vyko ir Marijos, Rožinio Karalienės, atleidai, kuriuos vedė Kauno Šventosios Dvasios (Šilainių) parapijos klebonas kun. Emilis Jotkus. Tądien ir kitomis dienomis bažnyčioje meldėsi daug žmonių įvairiomis intencijomis: už geradarius, ligo-nius, senelius, sergančius depresija, bu-

vo atvežti senelių namų gyventojai. Šv. Mišios aukotos už seniūnijos darbuotojus, valstybės tarnautojus, už mokinius, mokytojus (tą vakarą pamaldose dalyvavo apie 400 Šėtos mokyklos bendruomenės narių). Vyko moksleivių piešinių paroda, buvo skaitomi eilėraščiai. Visą savaitę rytais buvo kalbamas Rožinis, aukojamos šv. Mišios, vakarais – Švč. M. Marijos litanija, vyko Švč. Sakramento adoracija, Liturginės valandos.

✳️ Šeštadienį, spalio 20 d., paveikslas išlydėtas į **Lančiūnavos Šv. Kazimiero bažnyčią**. Sekmadienį jo perimti atvyko Dotnuvos parapijos atstovai.

✳️ **Dotnuvos Apreiškimo Švč. M. Marijai parapijoje** nuo spalio 21 d. bu-

vęs paveikslas tapo svarbiu pastoraciniu įvykiu. Bažnyčia kasdien buvo atvira nuo 11 val. ryto iki vėlumos. Kasdien buvo aukojamos šv. Mišios parapijai aktualiomis intencijomis: už pastoracinius bendradarbius, šeimas, už gyvus ir mirusius parapijos kultūros, mokslo puoselėtojus, už ligonius ir neįgaliuosius, medicinos ir slaugos darbuotojus, karitietes. Atskiros popietės buvo skiriamos žemdirbiams ir ūkininkams, jaunimui, mokytojams. Kaip niekada gausiai tikintieji rinkosi į bažnyčią, kad galėtų maldomis išsakyti Marijai savo kančias, rasti nusiraminiamą ar paguodą. Šiluvos Dievo Motinos prašyta užtarimo ir palaimos sau, artimiesiems, šeimos nariams. Parapijos maldų savaitėje dalyvavo daug svečių: Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, Panevėžio vyskupijos Pakruojo dekanato dekanas kun. Ričardas Rutkauskas, Kėdainių dekanas kun. Gintaras Pūras, Rumšiškių parapijos klebonas, arkivyskupijos *Carito* direktorius kun. Virginijus Birjotas, Kražių ir Paberžės parapijų klebonai kun. Žydrūnas Paulauskas ir kun. Skaidrius Kandratavičius. Bažnyčios skliautuose aidėjo Akademijos ansamblio „Seklyčia“, Kėdainių neįgaliųjų draugijos ansamblio „Temela“ su meile giedamos giesmės. Į šventines apeigas įsitraukė ir daug moksleivių. Buvo atvykusi Kauno „Žiburio“ vid. mokyklos tikybos mokytojos Jolantos Lenkauskienės vadovaujama jaunimo grupelė. Aristidos Agrėnaitės pristatytas projektas apie Šiluvos Švč. M. Mariją tapo puikiu tikėjimo liudijimu šiuolaikiniam jaunimui. Jaunimas giedojo vadovaujamas Josvainių parapijos šlovinimo grupelės. Mokiniai dalyvavo piešinių ir rašinių konkursuose, geriausi buvo apdovanoti.

Didžiojoje vienuolyno salėje kas vakarą vykdavo agapės, parapijiečiai maloniai pabendraudavo su svečiais, dalijosi atsineštomis gėrybėmis. Paprašę atsivertimo malonės ir Švč. M. Marijos globos, gavę Bažnyčios palaiminimą, pasirašę drauge keliaujančioje knygoje, dotnuviškiškai iškilmingai išlydėjo paveikslą į **Šlapaberžės Nukryžiuotojo Jėzaus parapiją**. Čia paveikslas viešė-

jo dvi dienas. Parapija drauge su klebonu kun. Gražvydu Geresioniu meldėsi už šeimas ir prašė atsivertimo malonės.

✳ Nuo spalio 28 d. iki lapkričio 3 d. Šiluvos Dievo Motinos paveikslas lankėsi **Paberžės Švč. M. Marijos Apsilankymo parapijoje**, o paskui dvi savaitgalio dienas jo piligrimystė tęsėsi **Surviliškio Nukryžiuotojo Jėzaus parapijoje**. Šis laikotarpis sutapo su Visų Šventųjų švente, tad prie paveikslo melsta ne tik Marijos, bet ir visų šventųjų užtarimo, amžino atilsio mirusiesiems. Parapijų pasirengimo Jubiliejui komitetai, vadovaujami klebono kun. Skaidriaus Kandratavičiaus, iš anksto išplatintu lankstinuku kvietė priimti pasirengimo laikotarpį kaip labai svarbų sielų išganymui ir širdžių vienybei: „Dabar Šiluvos Marija ateina dar arčiau mūsų... Ir buvę Šiluvoje, ir nepajėgūs nuvykti turi puikią galimybę akis į akį susitikti ir pasikalbėti apie savo poreikius, dvasios rūpesčius su visų malonių Tarpininke bei Užtarėja. Atverkime Jai ir Jos dieviškajam Sūnui savo širdies namus, aplankykite Ją, viešinę mūsų šventovėse“.

Paberžės ir Surviliškio parapijų bendruomenės sutelkė ne tik kasdien vykusios pamaldos, bet ir prieš paveikslo atvykimą surengtos talkos bažnyčiose ir jų šventoriuose. Dar anksčiau vyko pasirengimo komitetų posėdžiai, pasiskirstymas pareigomis, į šį gražų darbą visi nuoširdžiai įsitraukė. Seniūnai V. Petrauskienė ir R. Valiauskas skyrė transportą, aktyviosios parapijietės, kaip antai E. Pikšrienė, M. Dzima- vičienė, A. Šimaitienė, A. Galvanauskienė, organizavo vaikučius, rūpinosi drabužiais, gelėmis. Abiejose parapijose puoštaisi tautiniais drabužiais. Ypatingą dėmesį parodė maestro R. Galvanauskienė, bendruomenės pirmininkė V. Bajorūnienė, zakristijonai A. Dirsienė ir P. Liužinas, tikybos, muzikos, dailės, etno-

kultūros mokytojai, mokyklų direktorės. Paveikslo viešnagės metu buvo galimybė įsigyti mažesnių paveikslo kopijų, ir parapijiečių namai pasipuošė garbingosios Kauno arkivyskupijos šventovės paveikslais. Gausybė tikinčiųjų, ne tik parapijiečiai, bet ir svečiai, stojo į eilę it procesiją pasirašyti paveikslo apsilankymo knygoje. Šias proga surengta Stasės Mikeliūnienės tapybos paroda „Visos gelės Tau, Marija“, mokinių, vadovaujamų dailės mokytojos D. Galvanauskienės, piešinių paroda „Piešiu Mergelę Mariją“. Parapijų atstovai drauge su klebonu dalyvavo *Marijos radijo* laidoje. Per tikybos pamokas mokytoja N. Čeidienė rodė videofilmą apie Šiluvą. Abiejose parapijose vyko Švč. Sakramento adoracija ir Sutai- kinimo pamaldos. Per šv. Mišias, kurias

Surviliškio bendruomenė prie Marijos paveikslo

aukojo ir svečiai kunigai, melstasi ne tik už labiausiai dvasinės paramos reikalingus parapijų žmones, bet ir visą Kėdainių dekanatą bei Kauno arkivyskupiją.

✳ Šiluvos Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslo kopija lapkričio 4–11 d. lankėsi **Labūnavos Dievo Apvaizdos parapijoje**. Jos klebonas kun. Albertas Graužinis džiaugėsi, kad tomis dienomis bažnyčia buvusi gerokai pilnesnė. Labūnaviškiai labai laukė atvykstančio paveikslo, puošė bažnyčią, organizavo šventinį sutikimą su tautiniais drabužiais, tujų vainiku.

✳ Lapkričio 11–18 d. paveiksliui lankantis **Šventybrasčio Kristaus Atsimainymo parapijoje** vakarais patys

žmonės organizavo Rožinį, giedojo giesmes, budėjo prie paveikslų. Tikintieji buvo patenkinti, nes tai buvo naujovė ir šilti vakarai drauge su Marija, nors oras buvo ir šaltas.

✳ Lapkričio 18 d. **Gudžiūnų Švč. Jėzaus Širdies parapijos** žmonės į šv. Mišias ėjo su jauduliu širdyse, nes po pamaldų bažnyčioje visi traukė į gyvenvietės pakraštį sutikti atkeliaujančio paveikslą. Nors diena buvo apniukusi, Gudžiūnus papuošė graži minia parapijiečių. Pirmose eisenos gretose ėjo vyrai su kryžiumi ir bažnyčios vėliavomis.

Paveikslas sutinkamas Ukmergėje

Priešais paveikslą žengė klebonas kun. Juozas Čičirka, nešdamas knygą, kuri keliauja kartu su Marijos atvaizdu. Eisenoje spindėjo merginos tautiniais drabužiais, jų rankose buvo tujų vainikas, vėliau papuošęs paveikslą bažnyčioje. Skambėjo giesmės Marijos garbei. Bažnyčioje klebonas šventė šv. Mišias už parapiją. Visą savaitę lankydami paveikslą, žmonės, kurių tomis dienomis susirinko daugiau nei įprastai, galėjo geriau pažinti Marijos asmenį, suprasti apreiškimo svarbą, pažvelgti į asmenišką pamaldumą, atrasti dvasinį kelią pas Jėzų. Šv. Mišios buvo švenčiamos už parapiją, vienuolijas ir pasauliečių institutus. Ta proga vyko literatūriniai skaitymai. Antradienį susirinkusieji meldėsi už parapijos vaikus, sergančius vaikus ir vaikystę be smurto. Ta proga buvo parodytas A. Matelio filmas „Prieš parsikrendant į žemę“. Trečiadienį melstasi Šventojo Tėvo intencija, kad visi, prisidedantys prie

medicinos tyrimų ir įstatymų leidybos, vis labiau gerbtų žmogaus gyvybę nuo prasidėjimo iki natūralios baigties. Kitą dieną maldos buvo skirtos choristams ir giesmininkams. Jiems skirta sakralinės poezijos ir giesmių valanda „Nenuženknuo akmenis, o Marija“. Renginyje dalyvavo Kėdainių bendruomenės socialinio centro ansamblis „Temela“ bei skaitovė Irena Parnavienė. Penktadienį susirinkusieji meldėsi už seniūnijos ir mokyklos dirbančiuosius, Gudžiūnų Pauliaus Rabikausko pagrindinės mokyklos moksleiviai skaitė eilėraščius Marijai. Savaitės pabaigoje melstasi už Kauno arkivyskupiją, vyko Sutaikymo pamaldos.

✳ Šiluvos Dievo Motinos paveikslą lapkričio 25 d. sekmadienį sutikus **Kėdainių Šv. Jurgio parapijoje** melstasi už jos bendradarbius ir parapijos šeimas. Iki gruodžio 1 d. ši bažnyčia dieną buvo atvira nuo 11 val., ir tikintieji kasdien ga-

lėjo dalyvauti katechezėse ir bendrose *Viešpaties Angelo*, Rožinio, litanijos maldose, adoruoti Švč. Sakramentą, o vakarais drauge švęsti Eucharistiją, kuriai vadovavo parapijos klebonas kun. Alvydas Čiūras ir svečiai kunigai. Tarp įvairių maldos intencijų, prašant Viešpaties palaimos įvairioms žmonių grupėms bei jų reikalams, ši parapija meldėsi ir už jos teritorijoje gyvenančius asocialius ir iš įkalinimo įstaigų sugrįžusius asmenis prašydami jiems atsivertimo malonės ir Švč. M. Marijos globos bei užtarimo. Vakaraus po šv. Mišių parapijos salėje vyko agapės. Maldai už parapijos jaunimą, mokinius ir mokytojus skirtą dieną vakare per agapę surengtas susitikimas su jaunimo centro „Tiltai“ nariais.

✳ Gruodžio 1 d. Šiluvos Dievo Motinos paveikslą kopija sutikta **Apytalaukio Šv. apaštalo Petro ir Povilo parapijoje**. Paveikslą kopija šioje parapijoje

baigė pilgriminę kelionę, kuri tęsėsi visą rudenį, Kėdainių dekanate ir buvo išlydėta į Ukmergės dekanatą.

✳ Gruodžio 2 d., pradėdant adventą, paveikslas sutiktas **Ukmergės Šv. apaštalo Petro ir Povilo bažnyčios** šventoriuje, vėliau jaunieji skautai atnešė jį į bažnyčią. Šv. Mišias celebravo Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, dalyvavęs ir sutinkant paveikslą, koncelebravo Ukmergės dekanato kunigai. Bažnyčioje drauge meldėsi Ukmergės tikintieji, katalikiškų organizacijų nariai. Pamokslą pasakęs vysk. J. Ivanauskas pasidžiaugė, kad šios parapijos tikintiesiems teko garbė drauge su paveikslu pilgrimage pradėti liturginius Bažnyčios metus ir visiems drauge švęsti pirmąjį advento sekmadienį. Šiluvos Švč. M. Marijos paveikslas Šv. apaštalo Petro ir Povilo bažnyčioje lankėsi visą savaitę. Kasdien čia buvo aukojamos šv. Mišios prašant Viešpaties įvairių malonių. Pirmadienį melstasi už išėjusius į užtarnautą poilsį, senyvo amžiaus žmones, antradienį – už parapijoje veikiančias organizacijas, trečiadienį – už jaunimą. Ketvirtadienį – už ligonius ir medikus, penktadienį – už išlaisvinimą nuo įvairių priklausomybių. Šeštadienį prasidėjo advento rekolekcijos. Sekmadienį, gruodžio 9 d., Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslą parapijos bendruomenė išlydėjo į kitą Ukmergės šventovę.

✳ Su meile, gerai pasirengę Šiluvos Dievo Motinos paveikslą laukė ir jį pasitiko **Ukmergės Švč. Trejybės parapijos** tikintieji. Gruodžio 9 d., lydimas parapijos jaunimo ir gausaus tikinčiųjų būrio, paveikslas buvo iškilmingai atneštas į Švč. Trejybės bažnyčią. Sutikimo procesijai vadovavo sergantį kleboną kun. Petrą Purlį pavaduojantis Pašilės Šv. Barbaros parapijos klebonas kun. Kazimieras Gražulis. Iškilmingas šv. Mišias aukėjo kun. Petras Tavoraitis, jam talkino kun. Antanas Jokūbauskas. Visą paveikslą buvimo laiką iki gruodžio 16 d. bažnyčioje vyko ypatingos pamaldos. Pirmadienį pastoracijos tarybos nariai kvietė melstis už mirusius,

antradienį maldoms vadovavo Marijos legionas ir melstasi už taiką. Trečiadienį drauge su karitiečiais – už šeimas, kad jos stiprėtų ir gausėtų. Ketvirtadienis buvo skirtas jaunimui ir vaikams. Dalyvavo Ukmergės Senamiesčio pagrindinės mokyklos, darželio-mokyklos „Varpelis“ pedagogai ir mokiniai, parapijos jaunimas. Penktadienį melstasi už ligonius, prisimintas ir sergantis parapijos klebonas, kuris įdėjo daug triūso, kad parapijos tikintieji tinkamai pasirengtų paveikslo sutikimui. Šeštadienį, vadovaujant Eucharistijos bičiuliams, kurių judėjimui šiemet sukako 35-eri, tikintieji meldėsi už pasaulimus.

★ Gruodžio 16 d. iškilmingai, skambant giesmei „Marija, Marija“, paveikslas atneštas į papuoštą **Pašilės Šv. Barbaros parapijos** bažnyčią. Paveikslą atlydėjo būrys parapijos jaunimo, pasitiko gausiai susirinkę parapijos tikintieji. Vėliau klebonas kun. K. Gražulis aukojo šv. Mišias, per pamokslą papasakojo apie stebuklingu laikomą paveikslą, jo istoriją. Giedojo bažnyčios choras, vadovaujamas vargoninkės Aurelijos Sinicienės. Visą savaitę kasdien buvo giedama Švč. M. Marijos litanija, kalbamas Rožinis, skaitomas Šventasis Raštas, prieš šv. Mišias giedamos giesmės. Kasdien bažnyčioje lankėsi daug gausėnis būrys parapijiečių negu paprastais šiokiadieniais. Maldoms už mirusius vadovavo para-

pijos pastoracijos tarybos nariai, Marijos užtarimo prašyta moksleiviams, jaunimui, jų tėveliams, globėjams ir mokytojams. Šv. Mišiose dalyvavo Pašilės pagrindinės mokyklos moksleiviai ir mokytojai. Maldoms vadovavo parapijos jaunimas. Melstasi ir už šeimas. Šv. Mišiose dalyvavo Pašilės vaikų lopšelio-darželio „Šilelis“ auklėtiniai ir pedagogai. Maldoms vadovavo parapijos legionieriai. Parapijos senjorai vadovavo maldai už išėjusius į užtarnautą poilsį, o karitiečiai – maldai už ligonius ir jų slaugytojus. Gruodžio 22 d., po Mišių, pašiliečiai atsiveikino su Šiluvos Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslu, tikėdami, kad ji – Ligonių sveikata, Nuliūdusiųjų paguoda ir Šeimų Karalienė – pasiliko širdyse.

★ Gruodžio 22 d. Šiluvos Marijos paveikslas pasiekė **Pabaisko Švč. Trejybės parapijos** bažnyčią. Jį pasitiko parapijos tikintieji. Šv. Mišias Švč. M. Marijos garbei aukojo kun. K. Gražulis, atsidėkojant Dievo Motinai už praeityje suteiktas ir dabartyje teikiamas malones. Per pamokslą klebonas išskėlė Švč. M. Marijos didybę ir jos be-

Mažieji Pašilės parapijiečiai

galinį indėlį į Lietuvos Katalikų Bažnyčios istoriją, paragino tikinčiuosius kasdien prašyti Marijos užtarimo, kad kiekvienas asmeniškai ir visa tauta atgimtų dvasia. Po šv. Mišių buvo giedama Švč. M. Marijos litanija, kalbamas pasiaukojimo Švč. M. Marijai aktas ir Rožinis. Taip pat tikintieji giedojo Marijai skirtas giesmes. Norintieji ilgiau pabūti Dievo Motinos artumoje savo asmeninius troškimus išsakė tyloje.

★ **Vidiškių Švč. Trejybės parapija** Šiluvos Marijos paveikslą sutiko gruodžio 23 d., šv. Kalėdų išvakarėse. Tikintieji tą dieną buvo pakviesti dalyvauti advento rekolekcijose, po pamaldų surengta adventinė popietė Švč. M. Marijos garbei. Pirmąją Kalėdų dieną maldose prašyta Dievo Motinos atgaivinti tikėjimą. Antrąją švenčių dieną giedojo mokinių choras, surengtas kalėdinių

Maldos budėjimas Ukmergės Švč. Trejybės bažnyčioje

Paveikslo apsilankymo dienos, buvo Tavo, Marija, apsilankymo dienos ... Tapai tokia artima, tokia sava, dalelė mūsų pačių, jog sekmdienį išlydint paveikslą ašaros savaiame riedėjo skruostais, rodos, skyrėmės su savimi. Neapsakomas jausmas... kažkoks pakylėtas gaudumas. Neapleisk mūsų, Marija, mokyk budėti, neleisk užmigti lyg toms mergaitėms belaukiant Jaunikio...

Jei tai būtų tik Tavo paveikslas, ar žibėtų ašaros mūsų akyse jį sutinkant ir išlydint, Marija? Tu viešėjai pas mus. Radai būdą prabilti į mūsų širdis, keliaudama paveikslo pavidalu ir primindama mums savo meilę ir globą. Pažadinau mus iš sąstingio, nemeilės ir susvetimėjimo. Priminei, koks svarbus mūsų kelyje yra Tavo Sūnus. Mes tokie išsiblaškę ir savanaudžiai, taip greitai užmirštame ir užsimirštame. Gera, jog Tu esi ir niekada nepaliauji priminti.

Tavo viešnagės savaitė spindėjo auksiniu rudens grožiu, buvo vasariškai šilta, o gal mums tik pasirodė... Gal švietei ir šildei Tu...

Liudijimas užrašytas Josvainių parapijoje

giesmių koncertas Švč. Marijos garbei. Savaitės maldose prisimintos visos parapijoje veikiančios organizacijos, parapijos geradariai ir pagalbininkai.

✳️ Gruodžio 30 d. keliaujantis Šiluvos Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslas buvo perduotas **Kurklių Šv. Jurgio parapijai**. Šios ir **Taujėnų Šv. Kryžiaus Išaukštinimo parapijos** bendruomenė drauge su Šiluvos Marija turėjo progą apmąstyti ir padėkoti Dievui už jo nuostabius darbus ir globą palydint senuosius bei pasitinkant naujuosius metus. Šioms parapijoms teko garbė ir džiaugsmas paveikslu kopijai viešinti parapijose švęsti liturgines Šventosios Šeimos, Švč. M. Marijos Gimdytojos, Viešpaties Apsireiškimo šventes.

✳️ Švenčiant Viešpaties apsiereikimą (Tris Karalius) Šiluvos Dievo Motinos paveikslas pasiekė **Kavarsko Šv. Jono Krikštytojo parapiją** ir lankėsi iki sausio 12 d., kai jo perimti atvyko **Užunvėžių Švč. M. Marijos parapijos** tikintieji. Kavarske sausio 8 d. apsilankė kaimyninio krašto – Anykščių parapijos maldininkai su savo klebonu dekanu Stanislovu Krumpļiausku iš Panevėžio vyskupijos. Per šv. Mišias buvo melstasi ir už Anykščių krašto žmones, giedojo Anykščių parapijos choras „Salve Cantus“. Po pamaldų parapijos salėje surengta agapė. Užunvėžyje klebonas kun. Norbertas Martinkus šv. Mišias aukojo už parapiją, prašant atsivertimo malonės ir Švč. M. Marijos globos bei užtarimo šeimoms.

✳️ Sausio 13 d. **Balninkų Šv. vyskupo Stanislovo parapijoje** prieš šv. Mišias buvo jaučiamas sujudimas. Žmonės, nepabūgę žvarbaus sausio vėjo, būriavosi šventoriuje laukdami Dievo Motinos paveikslo. Parapijoje jau kurį laiką tam buvo rengtasi. Choro nariai ne vieną dieną repetavo giesmes Švč. M. Marijai. Aukodamas šv. Mišias Balninkų parapijos klebonas kun. Rimantas Laniauskas pasidžiaugė, kad tai gera proga tiems, kurie dėl sveikatos negali nuvykti į Šiluvos šventovę, kad Bazilikos Švč. M. Marijos

paveikslas yra taip arti ir lengvai pasiekiamas. Po šv. Mišių buvo giedama Švč. M. Marijos litanija ir giesmės Marijai. Žmonės dar ilgai meldėsi prie paveikslo, negalėdami atsidžiaugti ir tarsi negalėdami patikėti, kad jis čia, kad gali priėti prie jo arčiau ir pajauti tą šilumą, kuri iš jo spinduliuoja. Šis neeilinis parapijos gyvenimo įvykis telkė jos žmones maldai ir krikščioniškam pabendravimui.

✳️ Iki sausio 27 d., tęsdama piligriminę kelionę arkivyskupijoje, pašventintoji

paveikslo kopija lankė **Lyduokių Šv. arkangelo Mykolo ir Žemaitkiemio Šv. Kazimiero parapijų** tikinčiuosius. Marija buvo pagerbiama šių parapijų bažnyčiose pagal iš anksto sudarytas ir išplatintas išsamias programas.

Parengta pagal Dotnuvos parapijos pastoracinės tarybos narės Genovaitės Tamulevičienės, Violetos Barcienės iš Gudžiūnų parapijos, Žydrės Radzevičiūtės iš Kėdainių dekanato, taip pat kitų Kėdainių ir Ukmergės parapijų bei Kauno arkivyskupijos spaudos tarnybos informaciją

Į JUBILIEJŲ – SU PASAULIO LIETUVIAIS

„Šiluvos žinia iševijoje“ – drauge į Jubiliejų!

Džiugi naujiena sklinda iš pasaulio lietuvių bendruomenės, kuri, kaip ir mes čia, Lietuvoje, jau turi erdvę dalytis savo pasirengimo Jubiliejui rūpesčiais. 2007 metų rudenį JAV, Čikagoje, išleistas aplinkraštis „Šiluvos žinia iševijoje“, skiriamas Švč. M. Marijos apsiereikimo 400 Jubiliejui, liudija, jog šis įvykis ne mažiau svarbus ir lietuviams, gyvenantiems iševijoje ir norintiems drauge išgyventi šį nepaprastai dosnų Viešpaties malonės metų mūsų tautai.

Kad savo religinių ir tautinių šaknų niekada nepamiršo lietuviai, ilgiau ar trumpiau gyvenantys svetur, byloja ir aplinkraštyje (jis leidžiamas užsienio lietuvių savaitraščio „Draugo“ priede; iki vasario 1 d. pasirodė šeši numeriai, platinami multimedijos priemonėmis) išspausdintas arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus kreipimasis, kuriame prisiminta Švč. M. Marijos statulos piligriminė kelionė per JAV lietuvių parapijas 1953–1954 metais, meldžiant Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės. Iševijos lietuvių pamaldumą Šiluvos Dievo Motinai liudija ir Marijos garbei skirta šventovė Čikagoje, Šiluvos Dievo Motinos koplyčia Nekaltojo Prasidėjimo katedroje Vašingtone, Šiluvos Marijos šventovė Londone (Kanada), Šiluvos Švč. M. Marijos fondas ir kt.

Be pasirengimo įvykių, aplinkraštyje „Šiluvos žinia iševijoje“ pasakojama Dievo Motinos apsiereikimo Šiluvoje istorija, tam pasitelkiami ir Stasio Ylos knygos „Šiluva Žemaičių istorijoje“ puslapiai. Minėtame aplinkraštyje iševijos parapijos, misijos ir bendruomenės kviečiami dalytis sumanymais, kaip organizuojamas pasirengimas Jubiliejui, kas šia proga vyksta ar numatoma surengti (informacija laukiama el.p. siluva.iseivijoje@gmail.com arba paštu: Šiluvos žinia, c/o Lithuanian Daily Draugas, 4545 W 63rd Street, Chicago IL 60629, U.S.A.). Pateikiame pasirengimo Jubiliejui įvykių iševijoje kroniką, parengtą pagal minėtą aplinkrašty.

✝ Spalio 21 d. stebuklingojo paveikslo kopijos kelionė prasidėjo **Švč. M. Marijos Gimimo parapijoje Čikagoje**. Sekmadienio rytą šv. Mišias šioje parapijoje aukojo celebrantas, Šv. Antano parapijos (Ciceras, Ilinojus) kun. Kęstutis A. Trimakas. Po jų stebuklingojo Šiluvos Madonos su Kūdikiu paveikslo kopija įteikta garbaus 97 metų amžiaus

poetui ir mokytojui Apolinarui Bagdonui ir jo globėjai Julija. Po maldos įteiktas piligriminis paveikslas pradėjo savo kelionę parapijoje

✝ **Los Andželo Šv. Kazimiero lietuvių parapijos** komiteto ir parapijiečių rūpesčiu sukurtas komitetas specialiai atšvęsti šį brangų visiems pasaulio lie-

Gedimino liuanistinės mokyklos ir Waukegane apylinkės (Illinojus, JAV) lietuvių vaikai prie Šiluvos paveikslo

tuviams religinį įvykį. Komitetas nutarė šį garsų įvykį paminėti Los Andžele ne tik tarp lietuvių, bet šią žinią paskleisti ir amerikiečiams bei kitų tautybių katalikams. Su Los Andželo vyskupijos taryba susitarta 2008 m. gegužės 4 d. Los Andželo Angelų Karalienės katedroje surengti iškilmingas šv. Mišias. 20 Šiluvos komiteto narių jau ragina lietuvius įsitraukti į šią daug darbo, jėgų ir lėšų reikalaujančią veiklą. Su pagrindiniais pirminiais darbais supažindino komiteto vicepirmininkė Marytė Newsom, Los Andželo vyskupijos tautybių katalikų komiteto sekretorė. Angelų Karalienės katedroje telpa net trys tūkstančiai maldininkų. Pasak pranešimo, svarbu „paskleisti per spaudą (religinę ir pilietinę) apie Šiluvos stebuklą įvairiomis kalbomis. Kitas svarbus darbas – sukviesti tiek maldininkų į Katedrą, kad ji bent iš dalies būtų užpildyta“. Bet svarbiausia – paraginti visus Kalifornijos lietuvius aktyviai dalyvauti tose pamaldose. Pradėtas rengti šv. Mišių leidinys su pamaldų tvarka, Šiluvos šventovės ir Šv. Kazimiero lietuvių parapijos informacija bei iliustracijos. Katedros galerijoje vyks meno ir lietuvių tautodailės paroda Švč. M. Marijos apsireiškimo tema. Jubiliejui rengiasi parapijos choras ir jo vadovas Viktoras Ralys. Parapijoje, kaip ir Lietuvoje, pristatomas Šiluvos Marijos stebuklingas paveikslas. Jūratė Venckienė pranešė, kad viena jo kopija keliauja po

šeštadieninę mokyklą, kita – parapijos šeimose. Dalilė Polikaitienė aptarė maldos būrelius, kurių jau yra septyni. Dalia Jasiukonienė pasidžiaugė parapijos dvasiniu atbudimu – šiuo metu beveik 200 parapijiečių namuose kasdien meldžiasi Rožinio dalį. Raimondai Kontrimienei reikia surinkti meno kūrinius parodai Angelų Karalienės katedroje. „Toks darbas rimtumas turi pažadinti ne tik mūsų parapiją, bet ir visas kitas organizacijas, taip pat visus lietuvių kilmės amerikiečius. Čia didžiulės galimybės atsivertų Lietuvos Vyčiams, kurių atstovė Marytė Šepikaitė Lietuvių dienų metu jau padarė pirmuosius pranešimus. Stebuklas ateina, kai labai daug dirbama. Tegul mus visus vienija bendras darbas ir malda Švč. Mergelei Marijai už jau padarytą stebuklą – Lietuva išlaisvinta, ko daugelis laukė ir netikėjo, kiti tikėjo, bet nesulaukė. Mes turime pasimelsti ir už juos“, – rašo Regina Gasparonienė iš Los Andželo Šv. Kazimiero parapijos Šiluvos komiteto.

✦ Artėjant Jubiliejui **Kanados lietuvių katalikų centras ir Kanados lietuvių kunigų vienybė** 2008 metus Kanadoje paskelbė Šiluvos Marijos metais. 2008 m. balandžio 5 d. Anapilyje vyks Kanados lietuvių katalikų centro suvažiavimas. Kauno arkivyskupijos augziliaras vysk. Jonas Ivanauskas skaitys pranešimą Jubiliejaus tema, o vakare aukos šv. Mišias drauge su kitais suvažiavusiais kunigais ir pašventins Šiluvos Marijos paveikslą. Ši kopija keliaus per lietuvių telkinius Kanadoje pagal numatytą tvarkaraštį: balandžio 6 d. – Šiluvos M. Marijos šventovėje Londone, ON; balandžio 12 d. – Šv. Kazimiero šventovėje Delhi, ON; balandžio 19 d. – lietuvių bendruomenėje Sudbury, ON; balandžio 20 d. – lietuvių bendruomenėje Sault Ste. Marie, ON; balandžio 27 d. – gegužės 4 d. – Aušros

Vartų šventovėje Hamiltone ir St. Catharines, ON; gegužės 11 d. – 18 d. Lietuvos kankinių šventovėje Mississauga, ON; gegužės 25 d. – birželio 1 d. – Prisikėlimo šventovėje Toronte, ON; birželio 8 d. – Aušros Vartų šventovėje Monrealyje, QC, birželio 15 d. – Šv. Kazimiero šventovėje Monrealyje, QC, ir lietuvių bendruomenėje Otavoje, ON; birželio 22 d. – Šv. Kazimiero šventovėje Windsor, ON; birželio 29 d. – Gerojo Ganytojo šventovėje Wasaga Beach, ON; rugpjūčio 24 d. – Kanados kankinių šventovėje Midland, ON; rugsėjo mėnesį – Vakarų Kanadoje. Numatyti ir Jubiliejinių metų uždarymo iškilnių renginiai: lapkričio 1 d. – Prisikėlimo parapijoje Toronte, ON, arkivyskupas Sigitas Tamkevičius kalbės apie pavergtosios Lietuvos pagrindį ir „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kroniką“; o lapkričio 2 d. – Anapilyje, Mississauga, ON, aukos šv. Mišias Lietuvos kankinių šventovėje ir oficialiai uždarys Šiluvos Marijos jubiliejinius metus.

✦ Marijos apsireiškimo 400 metų Jubiliejus Detroite bus paminėtas balandžio 26–27 dieną kartu minint ir **Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos Detroite** šimtmetį. Tam sudarytas komitetas, jam vadovauja parapijos klebonas kun. Ričardas Repšys. Svarbiausias siekis – atgaivinti maldingumą šeimose.

✦ **Lietuvių klubas Gardner, MA apylinkėje**, rugsėjį su pietumis ir muzika atšventė 81 metų gyvavimo sukaktį. Bronė Višniauskienė, Vyčių klubo kultūros pirmininkė, paruošė Šiluvos altorėlį

Šiluvos Jubiliejaus Kanados komitetas

ir surengė Marijos apsireiškimo Šiluvoje paminėjimą. Kun. J. Petrauskas MIC, gimęs ir augęs šiame mieste, priėmė ir laimino dovanas, kurias atnešė: Mary Dagalys Riley – seniausia klubo narė – duonos, Alda Vaitiekus, klubo pradininkės duktė, – lietuviško sūrio, Danutė Miner, pasipuošusi lietuvišku kostiumu, atnešė pintinę vaisių, Jackie Doherty, Vyčių narė, atnešė medaus, jauna lietuvaitė atnešė laukų gėlių. Dalyvavo Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. R. A. Jakubauskas. Apie tai „Šiluvos žinia išėivijoje“ pranešęs Bill Višniauskas pasakojo klubo istoriją, taip pat apie Marijos apsireiškimo Šiluvoje įvykį ir pasirengimą švęsti Šiluvos Jubiliejų.

Šeimos perduoda vienos kitoms Šiluvos paveikslą Šv. Kazimiero lituanistinėje mokykloje Los Andžele

✚ **JAV lietuvių bendruomenės** Religinių reikalų tarybos pirmininkė ses. Margarita Bareikaitė „Šiluvos žinios išėivijoje“ aplinkraštyje išplatino kreipimąsi „Į Jubiliejų ir gyvenimą su atnaujintu tikėjimu“. Jame, be kita ko, kviečiama „visas lituanistines mokyklas sudaryti progą mūsų jaunimui susipažinti su šia svarbia istorine tikrove. Religinių reikalų taryba parūpino ir išsiuntinėjo apie Šiluvą lankstinukų, kitų leidinių; kas norės, galės pamatyti videofilmą“. Kreipimėsi raginama į jaunimo vasaros stovyklų programas įtraukti ir apsireiškimo Šiluvoje 400 metų Jubiliejaus paminėjimą.

✚ **Šiaurės Amerikos ateitininkų** dvasios vadovas kun. Kęstutis A. Trimakas „Šiluvos žinios išėivijoje“ papasakojo, jog Šiaurės Amerikos ateitininkų taryba paskelbė 2007–2008 metų šūkį: „Su gyvuju Dievu mes gyvi – širdimi į Šiluvą!“

Paskelbdama šį šūkį Taryba trumpai nurodė: „Tuo šūkiu ruošiamės ateitininkijos 100 metų sukakčiai, taip pat su tikinčiaja tauta atsiliepiame į Šiluvos Marijos raginimą garbinti Dievą, rengdamiesi 2008 metais išgyventi ir švęsti Marijos ir jos Sūnaus atsilankymą ir minėti jų apsireiškimo Šiluvoje 400 metų sukaktį.“ Kun. K. Trimakas pabrėžė istorinį ir dvasinį ryšį tarp Šiluvos ir ateitininkų sąjūdžio, kuris siekia gyventi su gyvuju Dievu. „Švč. Marija 1608 m. mūsų krašte pasigedo Dievo pripažinimo (Sūnaus garbinimo). Pranas Dovydaitis 1911 m. taip pat pasigedo Dievo pripažinimo („aplink mes išvystame, kad mūsų galyne daugelis atsisako nuo gyvojo Dievo“, „Ateitis“, nr. 1, p. 11). Taigi, pasak dvasios vadovo, ateitininkai širdimi atsiliepia į Marijos skundą: „visų pirma tai reiškia ne tiek išorinį veikimą, kiek vidinį atsinaujinimą, kuris iš vidaus skatintų mus veiklai.“

Ateitininkams siūloma žvelgti „į tai, ko mummyse ir aplinkoje reikia vengti, ką taisyti, ką atnaujinti ir kurti. Verta vis giliau suvokti Šiluvos Marijos, Prano Dovydaičio, popiežiaus Jono Pauliaus II, Šventojo Tėvo Benedikto XVI, kun. Stasio Ylos ir dr. Antano Maceinos žodžius (pagal pridėtą knygų sąrašą). Sąjungų ir vienetų vadovybės tepritaiko šį šūkį veiklai pagal narių amžių ir sugebėjimą“. Jaunesnio amžiaus moksleiviams siūloma suvaidinti istorinius Šiluvos ir ateitininkijos įsikūrimo įvykius, taip pat epizodus, pritaikančius šį šūkį pačių narių aplinkoje. Vyresniesiems moksleiviams, studentams ir sendraugiams tiktų svarstyti, apsispręsti ir pritaikyti šūkį savo gyvenime bei aplinkoje, kur susikerta tikėjimas su netikėjimu, kur į moralės ir pasaulėžiūros sritį braunasi reliatyvizmas. Pasak kun. K. Trimako, katalikiškąjį visuomeninį darbą dirbantys ateitininkai – ir pasauliečiai, ir dvasininkai – jau yra įsi-

traukę ar parodę iniciatyvą organizuoti plataus ar vietinio pobūdžio minėjimus 2008 metais; daugiausia tai iškilmingos pamaldos, pavyzdžiui, Los Andžele ir Čikagoje. Detroito ir Klyvlendo ateitininkai ruošiasi vietinio pobūdžio minėjimams su programa

✚ „Šiluvos žinių išėivijoje“ aplinkraštyje paskelbė pranešimą, jog apie Šiluvą rašo **Vokietijoje, Altotingo mieste leidžiamas žurnalas „Kirche heute“** („Bažnyčia šiandien“, 2007/11). Išsamiam penkių puslapių straipsnyje „Dievo Motina imasi reikalų Lietuvos istorijoje“ (autorius E. M. Finkas) skaitytajai plačiai supažindinami su Šiluva ir Dievo Motinos apsireiškimo 400 m. Jubiliejumi. Straipsnį iliustruoja 16 nuotraukų, viena jų puošia ir žurnalo viršelį. Straipsnyje, be kita ko, teigiama, jog „Lietuva dėl savo nepakartojamos istorijos yra didelis vilties ženklas susivienijusiai Europai“.

✚ Užsienio lietuvių katalikų sielovados pranešime skelbiama, jog prasidėjo **registracija į pasaulio lietuviams skirtą dieną Šiluvoje ir pasirengimas jai**. Ši diena bus švenčiama per jubiliejines Švč. M. Marijos apsireiškimo 400 m. iškilmes 2008 m. rugsėjo 6–15 dieną. Pranešime sakoma, jog rugsėjo 15-oji skiriama maldai ir šventimui su lietuviais, gyvenančiais užsienyje ir Lietuvos etninėse žemėse, tad išėivijos tautiečiai bei svečiai, švenčiant visas iškilmių dienas, ypač rugsėjo 15-ąją, kviečiami jungtis ir aktyviai dalyvauti. Išėivijos parapijų bendruomenės ir kunigai, organizacijos, chorai, meno grupės, ypač jaunimas kviečiami aktyviai įsitraukti į dienos organizavimą, siūlyti prisistatymus, menines ar akademinės programas. Pranešime pabrėžiama, kad šios dienos svarbiausia dalis – Šiluvos aikštėje bendra iškilminga šv. Mišių liturgija, tad jai rengtis, burtis ir liturgijoje gausiai dalyvauti kviečiami visi maldininkai, išėivijos chorai ir ypač jaunimo ansambliai.

Išėivijos dienos programą koordinuoja ir dalyvius registruoja sesuo

Pranciška Bubelytė FDCJ, el. paštas pranciskai@yahoo.com, tel. +370 37 730488, mob. +370 650 76520. Adresas: Nasturtų g. 7, Kaunas LT-50181, Lietuva (Lithuania).

Bendra informacija Šiluvos piligrimams – Jono Pauliaus II namuose, el. paštas jono.pauliaus.namai@kn.lcn.lt, tel. +370 428 79200, mob. +370 687 87124. Adresas: M. Jurgaičio g. 5, Šiluva LT-60432, Raseinių raj., Lietuva (Lithuania)

Parengta pagal „Šiluvos žinia iševijojė“ 2007 m. 1–4 ir 2008 m. 5–6 numerius

ŠILUVA ISTORINIŲ ŽVILGSMŲ

Šiluvos ir Bažnyčios istorija vienoje knygoje

Šiluvos Jubiliejaus išvakarėse 2007 m. pabaigoje Kauno arkivyskupo Sigitо Tamkevičiaus rūpesčiu išleista profesoriaus kunigo Stasio Ylos (1908–1983) studija „Šiluva Žemaičių istorijoje“. 1970 m. Putname išleista pirmoji šios studijos dalis. Dabar turime unikalią galimybę Šiluvos ir jos bažnyčios istoriją skaityti vienoje knygoje, mat joje skelbiama ir rankraštyje likusi S. Ylos parengta studijos dalis. Kita vertus, pasak dr. Irenos Vaišvilaitės, šią knygą galima vadinti ir Lietuvos Bažnyčios istorija, ji perteikia platų Žemaitijos ir visos Lietuvos istorijos kontekstą.

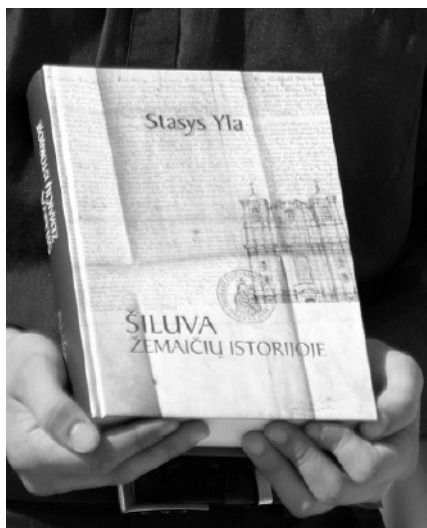
Kun. Stasys Yla, žinomas kitų knygų, pvz., „Jurgis Matulaitis“, „M. K. Čiurlionis“, „Žmonės ir žvėrys dievų miške“, ir straipsnių autorius, Šiluvos istorijos ėmėsi Putname įsikūrusių Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų prašymu parašyti nedidelę knygutę apie Šiluvos Dievo Motinos garbinimo tradiciją. Tačiau nedidelė knygelė virto plačia studija, kurią rašyti kun. S. Yla kruopščiai ir ilgai rengėsi lankydamasis Europoje ir medžiagos ieškodamas tenykštėse bibliotekose (tam pirmą kartą užtruko devynis mėnesius, antrą kart, 1965 m., pusantrų metų). Autorius rašė: „pasirodė, medžiagos, kaip mozaikos akmenėlių, visur pribarstyta, tik reikia laiko rinkti ir komponuoti“, tad jos rinkimo keliai tęsėsi Romoje, Miunchene, Vienoje, Paryžiuje, Amerikos bibliotekose. Pats S. Yla nebuvo istorikas, todėl jam talkino kiti istorikai, pvz., Zenonas Ivinskis.

Pirmoji „Šiluva Žemaičių istorijoje“ dalis, pavadinta „Reformacija ir restauracija“, apima laikotarpį iki XVIII a., kai daugumai Lietuvos didikų katalikybė darėsi nebesvarbi, o vysk. Antanas Tiškevičius, remdamasis gyvu paprastų žmonių tikėjimu, rengiasi Šiluvoje statyti naują bažnyčią. Antroji, tik dabar spausdinama šios knygos dalis, pavadinta „Tarp priespaudos ir išsilavinimo“, prasideda XVIII a. Tada, pasak autoriaus, „keitėsi ne vien Lietuvos veidas“, mat Europoje, drauge ir Lietuvoje, baigėsi įtampa dėl reformacijos ir prasidėjo religinių, kultūrinių vertybių „restauracija“. Knyga baigiama nuosekliai pasakojamais įvykiais iki XIX a. pabaigos. Ši dalis nebaigta: apie XX a. istoriją S. Yla sudarė tik planą. Pasak arkiv. S. Tamkevičiaus žodžių šios knygos pratarmėje, Šiluvos istorijai trūksta skyriaus apie sovietmetį, „kurio, gyvendamas Vakaruose, kun. Yla negalėjo išsamiai parašyti. Jį parašys Lietuvos istorikai, savo akimis regėję, kas vyko Šiluvoje buldozerinio ateizmo metais“.

Minėtos 361 puslapio studijos apie Šiluvą pasakojimas iliustruojamas nuotraukomis iš Šiluvos bažnyčios praeities ir dabarties, pagarbos Šiluvos Dievo Motinai ženklais – jai skirtomis šventovėmis užsienyje. Nepaprastos vertės yra knygos priede pateikiami dokumentų vertimai ir trumpi jų komentarai; skaitytojas gali susipažinti su 1457 m. Šiluvos steigimo aktu, kanauninko Mikalojaus Sviekausko 1651 m. rankraštine Šiluvos istorija ir kt. Studijos rengėjas ir redaktorius Gediminas Mikelaitis

Kas vasarą susitikdavome su savo lietuvišiais draugais stovyklose (Putname – red. past.). Turbūt minint 350 metų Marijos apsišventinimą Šiluvoje (1958), neprisimenu, ar mums, seserims (Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų kongregacijai – red. past.), kilo idėja, ar kun. S. Ylos skatinamos sukūrėme Šiluvos būrelius, kurių tikslas buvo melstis už Lietuvą ir pačioms tobulėti per kasdieninę maldą. Steigėm juos, vasarą rengdavome kaip ir savo suvažiavimų stovyklose ir atnaujindavome ryšius bei ryžtą. Kun. S. Yla stipriai mus palaikė, ragindavo mus ir dalyvaudavo mūsų susibūrimuose. Aišku, tai, kas buvo susieta su Lietuva, mums atrodė tarsi utopija, sapnų šalis, drauge ir Šiluva, ir jos įvykiai. Neišdildoma patirtis, kai atvykusi į Lietuvą pirmą kartą apsilankiau Šiluvoje ir pajutau, jog esu čia, esu prie to akmenis, toje vietoje, apie kurią tiek mąstyta, tiek pergyventa, tiek siekta. Ir stebėjau, kaip viskas tuomet atrodė apleista, be pagarbos ir nuskurę (visai supranta kodėl); mažiau apie kasdienybę, apie nueitą kelią ir sakiau sau: taip, Marija, ir vėl Tu teisi. Ne tik kitados, bet ir šiandien daugiau ariama ir sėjama, nei kad tavo Sūnus garbinamas ir šlovinamas. Ir giliai širdis sujudo šiame mąstyme bei maldoje.

Ses. Ignė Marijošiūtė MSV (spausdinama iš interviu žurnalui „Artuma“ 2008/2)

knygos paaiškinimuose atkreipia dėmesį, jog joje susipina istorinis ir grožinis pasakojimas, „tekste knibžda vardai ir pavardės“, tačiau „tai nesunkina skaitymo, nes autorius savo pasakojimą įsiužetina, sukuria bent minimalią fabulos įtampą, atskleisdamas ne tik įvykius, bet ir savo požiūrį bei išvadas“.

„Šiluvos Žemaičių istorijos“ pabaigoje S. Yla pasakoja apie XIX a. gale Šiluvos klebono kun. M. Jurgaičio rūpesčiu miestelio aikštėje priešais baž-

nyčią iškastą šulinį, „kad maldininkai turėtų iš kur atsigerti“. Mat „Šiluvos miestelyje visada trūkdavo vandens. Šulinys pasirodė labai geras, o suvažiavę maldininkai puolė juo naudotis“ (p. 359). Ši S. Ylos perteikta Šiluvos istorijos detalė labai simboliška: Marijos apsireiškimo vietoje kaip iš gavaus dvasios šaltinio gali atsigerti visi, trokštantys tikrojo vandens, o minėta studija svariai prisideda garsinant Šiluvos vardą ne tik Lietuvoje.

S. Ylos knygos pristatymo vakaras Taikomosios dailės muziejuje

„Šiluva Žemaičių istorijoje“ sutiktuvų vakaras Vilniuje

Sausio 4 d. Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje, vyko S. Ylos knygos sutiktuvų vakaras. Jame dalyvavo būrys dvasininkų, tarp jų – Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, Telšių vyskupas dr. Jonas Boruta, Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas dr. Jonas Ivanauskas, taip pat kultūros ir meno žmonių, plačioji visuomenė. Vakarą vedė Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys. Įžangos žodyje jis pasidžiaugė, kad knygos sutiktuvės sietinos su dviem iškiliais įvykiais – sausio 5 d. sukankančia autoriaus gimimo šimtmečio sukaktimi ir artėjančiu Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 m. Jubiliejumi.

Pirmasis vakare žodžio tarti buvo pakviestas S. Ylos knygos leidybos iniciatorius, Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 metų Jubiliejaus komiteto pirmininkas, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. S. Ylą, minimos studijos autorių (daugelis jo knygų buvo platinamos, skaitomos ir sovietmečiu, pagrindžio sąlygomis), ganytojas pavadino kunigu idealistu, moderniu, tačiau drauge savo gyvenimą ir darbus rėmusiu tvirtu Evangelijos pagrindu, ir šiandien galinčiu būti evangelinio radikalumo pavyzdžiu. Arkivyskupas prisiminė džiaugsmingą dieną, kai jam į rankas buvo perduotas ses. I. Marijošiūtės MVS iš

Putnamo į Lietuvą parvežtas S. Ylos istorijos apie Šiluvą rankraštis, padėjo jį išleidžiant prisidėjusiems žmonėms. Knygos sutiktuves pavadindamas dviguba brangia švente, atkreipė dėmesį, kiek daug savo gyvenime gali nuveikti žmogus; ganytojo mintimi, ir S. Ylos studija, autoriui visą gyvenimą širdimi būnant su Lietuva, ir artėjantis Jubiliejus ragina nūdienos kartą išsaugoti tai, kas buvo kurta šimtmečiais, ir palikti savo pėdsaką tautos ir Bažnyčios istorijoje. Arkivyskupas išsakė lūkestį, kad šis studijos „Šiluva Žemaičių istorijoje“ pristatymo vakaras bus pirmas žingsnis į platesnį autoriaus paminėjimą Lietuvoje.

Prisiminimais, džiaugsmu ir garbe savo gyvenimo kelyje pažinti kun. S. Ylą nuoširdžiai pasidalijo ses. I. Marijošiūtė MVS. Ji, iki šiandienos išsaugojusi Pirmosios Komunijos proga padovanotą maldaknygę, papasakojo apie neeilinę dvasininko asmenybę, kurioje tilpo ir meilė gamtai, ir žmogiškas rūpestis sutinkamais žmonėmis. Ses. I. Marijošiūtė gėrėjosi S. Ylos idealizmu, sugebėjimu kiekvienam sugrąžinti viltį, pabrėžė ypatingą rūpinimąsi jaunimo organizacijomis, vienuolijomis. Vakarų dalyviai išgirdo apie S. Ylos sodyboje rengtas vasaros stovyklas ir jų „Šiluvos būrelius“ (žr. liudijimą p. 13).

Savo žodyje Telšių vyskupas dr. J. Boruta pasidžiaugė S. Ylos veikalo pasirodymu viena knyga, priminė, jog jos parašymo motyvus svarbu susieti su autoriaus, teologijos daktaro, pastoracijos tikslais, atkreipė dėmesį į istoriosofiniu žvilgsniu pristatomą Žemaičių istoriją plačiame laiko ir sąryšingų įvykių kontekste. Vysk. J. Boruta pateikė įdomių istorinių išvalgų, pabrėždamas, kokia plati ir nevienalytė yra šio krašto ir Bažnyčios istorija, dviejų šventovių – Žemaičių Kalvarijos ir Šiluvos vaidmuo joje, anksti tapus maldininkų traukos centrais. Atkreipė dėmesį į įdomų sutapimą, kai valstybės, tautos išlikimo grėsmės aki-vaizdoje šių šventovių reikšmė ypač išaugdavusi. Ganytojas kvietė ir šiandien

būti atviriems Dievo palaimai, kuri išsilieja lankant Marijos šventoves, o per piligrimystę – geriau suprasti ir savo gyvenimą kaip kelionę į amžinybę su Kristumi ir jo Motina.

Tarp vakaro prelegentų pasisakymų skambėjo Kauno arkikatedros bazilikos jaunųjų giedotojų ansamblio (vadovė Vita Vaitkevičienė) atliekamos giesmės S. Ylos žodžiais, o jo parašytų maldų, tarp jų – ir plačiai žinomą „Maldą Marijai, apsireiškusiai Šiluvoje“ jautriai paskaitė Šiluvos parapijos klebonas kun. Erastas Murauskas.

Baigiamąjį žodį vakare taręs studijos „Šiluva Žemaičių istorijoje“ rengėjas ir redaktorius, Lietuvos dailės muziejaus Mokslinių publikacijų ir leidybos centro vedėjas Gediminas Mikelaitytis paminėjo ir kitų S. Ylos asmenybės bruožų: jo, kaip to meto dvasininko, naujoviškumą, drąsą domėtis nukrikščionėjimo apraiškomis, užsidegimą diskutuoti, siekį asmeniškai apaštalauti. Pasak G. Mikelaityčio, S. Ylos misijų laukas buvo visa kultūra, visos gyvenimo sritys, bet svarbiausias jo rūpestis buvo sielovada. Kalbėdamas apie knygą, redaktorius pavadino ją kol kas nepamainoma Šiluvos ir visos Lietuvos Bažnyčios istorija, atkreipė dėmesį į jos paveiklį, nenudėvėtą metaforinę kalbą, įtaigumą, siužeto intrigą, kurioje „apsireiškimo įvykis tai nugrimzta, tai vėl iškyla, liudydamas nesuvaldomą Dievo malonės tekėjimą“. Dekodamas arkivyskupui ir visai leidybos grupei, G. Mikelaitytis išreiškė viltį, jog ši knyga galbūt tapsianti paskata toliau tyrinėti Lietuvos Bažnyčios praeitį.

Kauno arkivyskupijos spaudos tarnyba

Istorinė konferencija Mariologiniame kongrese Pažaislyje 2007 m.

Marijos perduotoji žinia nepavaldi istorijos dėsniams

Dar gerokai iki Šiluvos, tarp amžinai žaliuojančių šilų, keleivį pasitinka aukštas baltas bokštas, primenąs Marijos litanijos kreipinius: „Dovydo bokšte“, „Balčiausiasis bokšte“... Tarsi nužengusi iš pasakos ar sapno, prieš šimtmetį svajoklio architekto ir skulptoriaus Antano Vivulskio suprojektuota Apsireiškimo koplyčia dominuoja miestelio panoramoje ir apylinkių peizaže, nustelbdama gerokai senesnę Baziliką. Šiedu pastatai išreiškia dvi šiluviško pamaldumo Švč. Mergelei gijas – stebuklingojo paveikslų ir apsireiškimo vietos gerbimą. Keletą amžių stebuklingojo paveikslų garsas skardėjo keleriopai garsiau nei apsireiškimo istorija. Tik XX a. akcentai, atrodo, susikeitė vietomis. Šią permainą akivaizdžiai išreiškė ir praėjusio amžiaus pradžioje iškilusi monumentalioji Apsireiškimo koplyčia.

Religingumo kaita ir naujos maldingumo „mados“ XX amžiuje tyrinėtojus skatino vis daugiau dėmesio skirti Švč. Mergelės apsireiškimo Šiluvoje istorijai. Į akis krenta faktas, kad per keturis šimtmečius ši istorija, perpasakota ir perrašyta daugybę kartų, šiandien prašosi naujo, kritiškesnio ir atidesnio žvilgsnio. Tad šio teksto pagrindinis motyvas ir yra „tikrosios“ apsireiškimo istorijos rekonstrukcija bei jos komentaras.

„Tikroji“ apsireiškimo istorija

Iki šiol žinomas vienintelis šaltinis, bylojantis apie Švč. Mergelės pasirodymą Šiluvoje – 1661 m. ant popieriaus lenkiškai užrašytas Šiluvos prepozito Mikalojaus Sviechausko pasakojimas. XVIII a., galbūt Šiluvos prepozito Tado Bukotos iniciatyva, rengiantis stebuklingojo paveikslų vainikavimui, apsireiškimo istorija kitais žodžiais ir naujomis formuluo-tėmis, tačiau iš esmės nekeičiant turinio, buvo užrašyta ant pergamento. Taigi egzistuoja du tekstai – XVII a. originalas (?) ir nauja XVIII a. redakcija. Būtent pastaroji, t. y. šimtmečiu vėlyvesnė versija ilgainiui tapo masiškai išplatinta

„oficialiaja“ Šiluvos bažnyčios atgavimo ir Marijos apsireiškimo istorija.

Iš lūpų į lūpas sklindantys pasakojimai, įtaigumo siekiantis meniškasis polėkis ilgainiui koregavo pirmojo liudijimo turinį. Todėl jau 1748 m. reliacijoje Apaštalo Sostui Žemaičių vysk. Antanas Tiškevičius papasakojo gerokai pakitusią Apsireiškimo istoriją, kurią XIX–XX a. savo ruožtu dar ne kartą supainiojo įvairių tyrinėtojų klaidos ar perdėtos – tiek kritinis, tiek ir apologetinis – angažuotumas. Kai kurių istorikų, pvz., Motiejaus Valančiaus ar Juozo Vaišnoros, pasakojimai nekritiškai kartojami vėlesniuose leidi-

niuose ir interneto puslapiuose, todėl pirmiausia siūlyčiau įdėmiai išsiskaityti į pirmą XVII a. šaltinio tekstą.

Šiluvos bažnyčios, kuri aštuoniasdešimt metų buvo pražudyta eretikų, istorija, kaip Viešpats Dievas apreiškė per Švenčiausiąją Mergelę

Kartą, kai laukuose piemenėliai prie didelio akmens ganė bandą, jie pamatė mergaitę palaidais plaukais, laikančią ant rankos Vaikelį ir graudžiai verkiančią. Tai išvydęs, vienas piemuo nubėgęs papasakojo savo katechetui. Katechetas, pasiėmęs su savimi [kalvinų] bažnyčios bakalaurą Saliamoną, ateina prie akmens, pamato mergaitę ir sako jai: „Mergaitė, ko verki?“ Atsakė [mergaitė]: „Todėl, kad anksčiau šioje žemėje [t. y. šiame sklype] buvo garbinamas mano Sūnus, o dabar [čia] sėja rugius.“ Tai pasakiusi pranyko. Išgirdę tuos žodžius, katechetas ir bakalauras tarė: „Tai buvo kažkokia [velnio] pagunda arba šmėkla.“ Vėliau piemenėliai, parginę galvijus namo, pradės pasakoti apie tai savo šeiminiškams. Tarp jų tame kaime atsirado vienas senas valstietis, sulaukęs virš šimto metų ir apakęs nuo senatvės. [Visa] tai išgirdęs, jis taip pasakė: „Ponai kaimynai, sakykite, ką norite, bet ant akmens pasirodė ne [velnio] pagunda, o toji Mergelė su savo Sūneliu, kurios Sūnaus senovinė katalikų bažnyčia prieš aštuoniasdešimt metų buvo tose žemėse, o mūsų ponai [ją] pražudė.“ Tai išgirdę valstietčiai ėmė vienas su kitu įvairiose vietose [tą dalyką] svarstyti, kol galiausiai žinia pasiekė Žemaičių [vyskupijos] oficijolą J. M. kunigą Kazakevičių. Jis, pirmiausia

Švč. Mergelės apsireiškimas Šiluvoje, užkastos skrynios atradimas. Knygelės „Balsas skurdas...“ (Tilžė, 1898) iliustracija

sužinojęs, iš kurio kaimo buvo tie valstietčiai, nuvažiavo į Šiluvos valsčių ir, iš jų surinkęs žinias, kaip ir ką regėjo, ėmėsi [t. y. pradėjo ieškoti] [teismo] knygų – ar nėra [jose] įrašyto fundacijos akto? Knygose negalėjo rasti, kol nepastebėjo, kad du knygos lapai suklijuoti taip nežymiai, kad to nebūtų matyti. Vėliau (padėjus nemaža triūso) lapai buvo skiriami įvairiais būdais, bet viso rašto nebuvo galima išskaityti, pastebėjo tik tokius žodžius: „O aš, Morkuvienė Vnučkienė, Maršalkienė ir t. t... ir tas stambeldžių žemės visiems laikams prijungiu prie savo Šiluvos surinkimo [kalvinų bažnyčios].“ Paėmęs išrašą iš akto, Kazakevičius, atvykęs į Šiluvą, dar klausė to [aklojo] valstiečio, kurioje vietoje anais laikais stovėjo senoji katalikų bažnyčia. Valstietis atsakė: „Veskite mane ten, kur dabar pasėti rugiai, parodysiu nors apgrai bomis,

kur ir kaip užkastas fundacijos aktas.“ O kai nuvedė tą valstietį į vietą, kur ir dabar bažnyčia stovi, akla sis tuoj pat praregėjo ir, dekodamas Visa galiui Dievui už tokį didelį stebuklą, liepė kasti; ir rasta žemėje

užkasta skrynelė, kurioje buvo fundacijos aktas. Jį gavęs J. M. kun. Kazakevičius padavė ieškinį ir penkiolika metų teisėsis atgavo kleboniją. Jai iki šiol pagal Tribuno sprendimą ir matavimus virve nėra atiduotos visos žemės, nes, atsiimant žemes, būtų reikėję padalyti ant [katalikų] klebonijos žemės pastatytą mūrinį [kalvinų] bažnyčios dvarą.

Dar pasakojama, kad tuomet, kai Šiluvos bažnyčios byla gerai išsispindė, akmuo, ant kurio buvo regėta Švenčiausioji Mergelė su Viešpačiu Jėzumi ir kuris prieš tai buvo sveikas, perskilo per pusę. Ir tie senieji valstiečiai taip aiškino: kaip tas akmuo perskilo, taip ir [kalvinų] bažnyčia ir jos žemės bus atskirti nuo [katalikų] bažnyčios žemių.

Be to, visiems seniems Šiluvos apylinkėse gyvenantiems žmonėms žinoma, kad Šiluvos girioje buvo rastas (prie pušies) atremtas Švenčiausiosios Mergelės paveikslas; vos tik patekęs į eretikų rankas, jis buvo iš karto sudėgintas.

Gavus teismo sprendimą, teko patirti daug sunkumų perimant Šiluvos kleboniją, nes eretikai kėsinosi į pono klebono Kazakevičiaus gyvybę, darė pasalas kelyje, šaudė į jo karietą, tačiau Viešpats Dievas Švenčiausiajai Mergelei užtariant apsaugojo jį nuo žudikiškos mirties. Perėmęs kleboniją, [Kazakevičius] tuojau pat pastatė iš pradžių mažą stoginę [laikiną bažnyčią], nes iš karto nesitikėjo didelio žmonių antplūdžio. Tačiau pamatęs, kad žmonių suplūsta daug, pastatė didesnę stoginę. Kadais, kai dar vaikinukas buvau joje per Švč. Mergelės Gimimo šventę, a. a. J. M. kunigas Kazakevičius, sėdėdamas prie stalo, pasakojo, kad vien komunikantų išdalijo dešimt tūkstančių devynis šimtus aštuoniasdešimt.

Tai, ką surašiau, iš dalies girdėjau iš paties J. M. kun. Kazakevičiaus, būdamas Kražių kolegijos studentu, iš dalies – taip pat ir iš kitų kunigų, kurie pamokslaudavo Šiluvoje per Švč. Mergelės šventes. Visa tai tebūna Švenčiausiosios Mergelės, kurios apgynimo šaukiamės, Garbei ir Šlovei. Šlovingoji ir Palaimintoji Mergelė tenenusigrėžia [mūsų] reikaluose, bet nuo visokių pavojų mus teisvaduoja. Amen.

Šiluvos bažnyčios įsteigimo, praradimo ir susigrąžinimo istorija. XVIII a. (užrašyta ant pergamento)

Mikalojus Sviechauskas, kanauninkas ir Šiluvos prepozitas, 1661 Viešpaties metų lapkričio 20 dieną.

Simonas Posiungevičius (?), Šv. Pranciškaus observantų ordino Tytuvėnų konvento gvardijonas (?).

Istorijos atsiradimo aplinkybės ir teksto pobūdis

Pasakojimas apie Šiluvos bažnyčių surašytas praėjus maždaug pusei amžiaus nuo paties įvykio. Istoriją aprašo žmogus, girdėjęs ją iš kanauninko Kazakevičiaus ir kitų kunigų; Kazakevičius, savo ruožtu, apie apsireiškimą veikiausiai girdėjo iš pačių įvykio dalyvių. Taigi pasakojimas iš trečių lūpų ir po geroko laiko tarpo. Pasakojimo autorius veikiausiai pats atliko pirmąją girdėtųjų versijų analizę (kadangi buvo girdėjęs ne iš vieno asmens) ir pateikė mums apibendrintą, jo nuomone, patikimą versiją.

Tokios pasakojimo surašymo aplinkybės, žinoma, leidžia suprasti, kodėl tekste atsirado įvairių istorinių detalių netikslumų, kurių autorius neturėjo galimybės patikrinti. Kai kuriems tyrinėtojams tai davė pagrindo abejoti įvykio autentiškumu apskritai. Antai žinoma, kad Kazakevičius dėl Šiluvos bažnyčios bylinėjosi ne penkiolika metų, kaip tvirtinama apsireiškimo istorijoje, o gerokai trumpiau, nors vysk. Merkelis Giedraitis Žemaičių žemės teisme per savo įgaliotinius bylą buvo nesėkmingai kėlęs jau 1602 m. Šiuo atveju galima sutikti su sovietmečiu pasirodžiusios knygelės „Šiluvos mitas“ autoriaus Alfonso Vaišvilos teiginiu, kad „byla truko ne 15, o 20 metų, ir pradėjo ją ne Kazakevičius“. Taip pat pastebėtina, kad bylą pradėdamas kan. Kazakevičius veikiausiai nėjo vyskupo oficijolo pareigų. Kitas pavyzdys – istorinio dokumento citata: „O aš, Morkuvienė Vnučkienė, Maršalkienė ir t. t... ir tas stabmeldžių žemes visiems laikams prijungiu prie savo Šiluvos surinkimo [kalvinų bažnyčios].“ Skeptikas Valančius „Žemaičių vyskupystėje“ nepraleidžia progos pastebėti: „Vilniaus kalvinų surinkimas tebeturi užrašus Markienės Vnučkienės, kuriuos aš pats skaičiau, bet tų žodžių neradau“. Iš tie-

sų šių žodžių minėtame dokumente nesama, tačiau kitais žodžiais tariant ten kalbama apie tą patį dalyką. Nepagrįstas Valančiaus hiperkriškusmas buvo akivaizdus net sovietmečiu rašiusiam A. Vaišvilai: „tai ne S. Vnučkienės akto citata, kaip manė M. Valančius, o laisvas S. Vnučkienės minties atpasakojimas.“

Taigi iš apsireiškimo istorijos neturėtume reikalauti perdėto faktinio tikslumo – tai būtų tas pat kaip iš ilgos laiko perspektyvos rašytus atsiminimus vertinti lygiai taip, kaip ir dienoraštį. Faktiniai netikslumai šaltinyje anaipol nereiškia, kad turėtume „nurašyti“ visą pasakojimą apskritai.

Istorijos autorius

Apsireiškimo istorijos autoriumi visuotinai laikomas Šiluvos prepozitas ir Žemaičių kanauninkas Mikalojus Sviechauskas. Problema ta, jog po tekstu pasirašę du asmenys, o pasakoja tik vienas iš jų. Kuris? Ir koks antrojo vaidmuo? Galimas daiktas, ant rasis asmuo pasirašė po tekstu kaip liudytojas, tvirtinantis dokumento autentiškumą. Neaišku tik tai, kodėl jis tos savo funkcijos neįvardijo, kaip paprastai buvo daroma. Kuris tuomet iš dviejų – pasakotojas, o kuris – liudytojas? Kategoriškai tvirtinti neįmanoma, tačiau, sprendžiant iš istorijos turinio ir iš parašų eiliškumo, manytina, kad autorius, kaip ir paprastai tvirtinama – klebonas Sviechauskas.

Galima dar viena dviejų parašų interpretacija: turime reikalą ne su istorijos originalu, o su nuorašu, kurį veikiausiai dar XVII a. atliko minėtasis Tytuvėnų bernardinus brolis Simonas.

Apsireiškimo data

Apsireiškimo istorijoje nenurodoma jokia konkreti kurio nors įvykio data. Apsireiškimas įvykęs „kartą“, piemenėliai ėmę pasakoti „vėliau“, žinia apie tai

Kazakevičių pasiekė „galiausiai“, ir t. t. Suprantamas daugelio apie Šiluvą rašiusių autorių noras apsireiškimą „įlaikinti“, taip tarsi suteikiant jam daugiau istoriško patikimumo, skatino jų mėginimus apskaičiuoti, remiantis istorijoje minimais įvykiais ir laiko intervalais, kiek įmanoma konkretesnę apsireiškimo datą.

Nuo 1859 m. (Ignaco Bušinskio veikalas apie Šiluvą) istorinėje literatūroje ištisam šimtmečiui buvo įsivyravusi 1612 m. data. Bušinskis pasirinko Valančiaus „Žemaičių vyskupystės“ žinia apie tai, kad „prasidžiugęs iš radybų, Kozakevyčia 1612 m. pradėjo drąsiai šauktis bažnyčios su jos žeme“. Bušinskio samprotavimas pagrįstas prielaida, kad Apsireiškimas įvyko netrukus prieš bylos iškėlimą – arba 1611 m. rudenį, arba 1612 m. pavasarį. Pirminis šaltinis nenurodo, kiek laiko prabėgo nuo apsireiškimo iki bylos iškėlimo, tad Bušinskio įvesta data laikytina hipotetine. Vis

Į Kopyčios altoriaus pamatus įmūrytas akmuo, ant kurio, manoma, apsireiškė Švč. Mergelė Marija

dėlto įvairūs autoriai ją vieningai priėmė be jokios kritikos, ir toks datavimas buvo visuotinai įsigalėjęs iki pat 1940 m.

XX a. viduryje įsigalėjo naujas apsireiškimo datavimas 1608 metais, dar 1929 m. pirmą kartą pasiūlytas, tačiau be jokių argumentų, A. Blažio knygelėje „Šiluvos istorija“. 1958 m. išleistoje studijoje „Marijos garbinimas Lietuvoje“ Juozas Vaišnora tvirtina: „Todėl ne be pagrindo kai kurie autoriai apsireiškimą nukelia į 1608 m., t. y. po to, kai Kazakevičius 1607 m. pradėjo judinti Šiluvos reikalą, ir kai, nesant dokumentų, nebuvo vilties ką nors laimėti.“ Iš kur atsirado

1607 m., kaip bylos pradžios data, paaiškina kun. Stasys Yla knygoje „Šiluva Žemaičių istorijoje“ (pirmoji laida – 1970 m.): „rašytinė Šiluvos istorija tvirtina, jog „ta byla užtruko per 15 metų. Šis metų skaičius leistų spėti, kad pirmasis nesėkmingas procesas buvo pradėtas 1607 ar 1608 metais.“ Taigi Vaišnora ir Yla datuodami pažodžiui remiasi Apsireiškimo istorija ir, atskaičiavę 15 metų nuo bažnyčios atgavimo 1622–1623 m., gauna 1607–1608 m. Jau matėme, kad apsireiškimo istorijos žinia apie 15 metų trukusią bylą yra netikslė, tad ir tuo pagrįsta apsireiškimo data šiandien laikytina grynai simboline.

Remdamiesi šiandien žinomais šaltiniais, tiksliai Marijos apsireiškimo Šiluvoje datos nustatyti negalime. Tam tikra prasme tai netgi į naudą pačiai apsireiškimo žinia: tvirtai nesusaisyta su labai konkrečiomis istorinėmis aplinkybėmis, šiandien ši žinia gali būti labiau išgyvenama ir priimama kaip mūsų ir mums skirtoji.

Bazilikos koplyčioje saugoma skrynė, atkasta po Marijos apsireiškimo

Skrynelė ir jos turinys

Apsireiškimo istorijoje minima „skrynelė, kurioje buvo fundacijos aktas“. Plėtojantis maldingai Šiluvos tradicijai, ši skrynelė ilgainiui pavirto skrynė, o joje buvusių daiktų gausėjo. Skrynios vaizdą 1848 m. pirmasis išsamiau aprašė Valančius: jis mini „diktai apkaltą skryniją“, kurią „atminimui kunigai ir nugis teblaiko Šidlavos koplyčioj, vadinamoj ant akmens“.

Pirmiausia nuo 1748 m. reliacijos apsireiškimo istorija pasipildė žinia, kad skrynioje rastas ir stebuklingasis Ši-

luvos paveikslas. Tačiau pirmajame pasakojime aiškiai, galbūt reaguojant jau į tada ėmusias sklisti kalbas, sakoma, jog „visiems seniems Šiluvos apylinkėse gyvenantiems žmonėms žinoma, kad Šiluvos girioje buvo rastas (prie pušies) atremtas Švenčiausiosios Mergelės paveikslas; vos tik patekęs į eretikų rankas, jis buvo iš karto sudegintas“. Pastaruoju metu atlikti paveikslo tyrimai parodė, kad jis datuotinas XVII a. pirmąja puse, taigi veikiausiai sietinas su bažnyčios Šiluvoje atgavimu 1622 m.

Valančius skrynioje mini buvus ir „kitus bažnyčios daiktus“, tarp kurių ilgainiui išsiskyrė ir arnotas. Apie jo buvimą skrynioje pirmoji apsireiškimo istorija nekalba; Bazilikos koplyčioje eksponuojamas arnotas yra vėlesnis už XV–XVI a. liturginius drabužius.

Bėgant metams, skrynė padidėjo ir prisipildė joje nebuvusių daiktų, tačiau kur gi dingio apsireiškimo istorijoje minimas Šiluvos bažnyčios 1457 m. fundacijos aktas? 1937 m. Šiluvos klebonas Paulius Katalė knygelėje „Šiluvos Marijos šventovės istorija“ mėgino paaiškinti, kad, pradėjus bylinėtis, „jis liko teismų bylose“.

Tai neįmanoma, kadangi į teismų knygas dokumentų originalų nesiūdavo, o atlikdavo jų nuorašus. Valančiaus tvirtinimu, atkastoje skrynioje „atrado supelėjusį užrašą“. Turbūt tai logiškas istoriko samprotavimas, žinant, kad fundacijos akto originalas ilgokai pragulėjo po žeme ir iki Valančiaus laikų – XIX a. vidurio – neišliko. Šiluvos bažnyčios fundacijos dokumento tekstą šiandien žinome tik iš nuorašo, atlikto XVII amžiuje. Taigi manytina, kad atrastojo fundacijos teksto originalas jį atradus buvo perrašytas ir vėliau, reikalui esant, buvo naudojamas jo nuorašu.

Čia įdomu pastebėti, kad prieš du dešimtmečius lenkų istorikai, Grzegorz

zas Błaszczykas ir Jerzy Ochmański, viduramžių Bažnyčios Lietuvoje tyrinėtojai, suabejojo 1457 m. Šiluvos fundacijos akto autentiškumu. Anot jų, tai – falsifikatas, veikiausiai atsiradęs bylinėjimosi su kalvinistais metu. Kita vertus, dalis dokumente esančios konkrečios informacijos iš esmės istoriškai teisinga. Tad galbūt turime reikalo su atveju, kai atrasto fundacijos akto tekstas buvo fragmentiškai atkurtas – pvz., tose vietose, kur originalas buvo nebeįskaitomas.

Apsireiškimo aplinkybių redakcijos

Skrynios istorijos raida bene vaizdžiausiai liudija pirminės apsireiškimo istorijos kitimą. Ilgainiui transformavosi ir daugelis kitų pasakojimo detalių. Dalis autorių ėmė tvirtinti, kad regėjimas vykęs du kartus dvi dienas paileiui: pirmąją dieną Mariją regėję vieniemenėliai, vakare apie tai papasakoję namiškiams, o kitą dieną susirinkęs didelis žmonių būrys su katechetu ir pamokslininku. Tradicijoje nežymiai kito ir Marijos žodžiai – vietoje „dabar [čia] sėja rugius“ atsirado „dabar čia ariama ir sėjama“, „dabar čia aria ir akėja“. Remdamiesi 1748 m. reliacija, kai kurie istorikai ėmė tvirtinti, jog skrynė su daiktais buvo stebuklingai rasta ne dabartinės Bazilikos vietoje, o ten pat, kur vyko ir apsireiškimas, t. y. po akmeniu – esą ten buvusi pirmosios Šiluvos bažnyčios vieta. Keletas autorių akivaizdžiai persistengė mėgindami identifikuoti apsireiškimo liudytojus – antai Juozas Vaišnora netgi aprašė egzistencinę sumaištį ir sąžinės priekaištus kalvinistų katecheto Mikalojaus Fieros gyvenime, nors apsireiškimo istorijoje jis apskritai neįvardytas ir anaipol nėra tikra, kad apsireiškimo liudytoju buvo būtent jis.

Apsireiškimo kulto tradicija

Svarbu pastebėti, kad Marijos apsireiškimas Šiluvoje labai ilgą laiką nebuvo ypatingo pamaldumo objektas. Jau pati apsireiškimo istorija skirta ne tiek pačiam apsireiškimui, kiek bažnyčios atgavimo istorijai atskleisti. Tai liudija ir pati pasakojimo antraštė; ap-

sireiškimai čia – tik vienas, tiesa, stebuklingas šios istorijos epizodas.

Amžiams bėgant piligrimai plūdo į Šiluvą melstis prie stebuklingojo Dievo Motinos paveikslu. Paveikslas kaip piligrimus traukiantis objektas minimas nuo XVII a. vidurio (1646 m.), XVIII a. antroje pusėje jam pastatydinta didinga šventovė, o 1786 m. jis – pirmasis Žemaitijoje – iškilmingai karūnuotas. Klestint paveikslu kultui apsireiškimo akmenį gaubė tik gana kuklus medinės koplyčios pastatas, o svarbiausios šventės ir pamaldos koplyčioje buvo susijusios su pamaldumu Išganytojui: gavėnios penktadieniai, Šv. Kryžiaus Atradimo ir Išaukštinimo iškilmės, Švč. Jėzaus Širdies šventė. Kita vertus, akmuo niekada nebuvo užmirštas: koplyčia dažniausiai buvo vadinama neformaliai – „prie akmens“, o XX a. pradžioje rasti ankstyviausios koplyčios pamatai parodė, kad pirmoji koplytelė buvo maža, aštuonkampė, „apie pačius akmenis“.

Tai, kad apsireiškimo vieta gana ilgai neprilygo stebuklingajam Marijos paveikslui šventovėje, anaipol nereiškia žinios apie apsireiškimo netikrumo ar vėlyvumo. Apsireiškimai gana ilgą laiką buvo laikomi privačios patirties dalyku ir jų vietos masiškai nebuvo lankomos. Tikras perversmas šioje srityje įvyko sulig Lurdo apsireiškimo XIX a. viduryje. Dėsninga, kad Lurdo vietai populiarėjant ir Šiluvoje aktualizavosi apsireiškimo vieta. Būtent tuomet, XX a. pradžioje, ir sumanyta pastatyti ne bet kokią, o didingą, deramą šiai vietai koplyčią.

Marijos apsireiškimo žinia

Tuo, kas pasakyta anksčiau, Marijos apsireiškimo Šiluvoje tikrumas neginčijamas. Man, kaip ir stebuklingojo Šiluvos Dievo Motinos paveikslu restauratoriams, rūpėjo tik išryškinti pirmąją grožį – autentiškiausią apsireiškimo istorijos pasakojimą, „apvalant“ jį nuo vėlesnių apnašų. Svarbiausias apsireiškimo istorijos dalykas – Marijos perduotoji žinia – nepavaldi istorijos dėsniams ir, kaip Geroji Naujiena, skirta visiems laikams. „Istorikas (...) gvildena „ano meto“ problemą; jis nori ir

privalo kuo tiksliau iširti, „kaip gi buvo“. Tačiau visai kas kita yra klausimas, kokią reikšmę tas anuomet paskelbtas turinys turi žmogui, kuris šiandien tiki arba nori tikėti“ (Joseph Ratzinger, Eschatologija, Vilnius, 1996, p. 26).

Čia, kur istoriko kompetencija baigiasi, paskutinius sakinius rašau tiesiog kaip krikščionis katalikas – kaip vienas iš daugelio tūkstančių Šiluvos piligrimų.

Šiluvoje apsireiškusi Marija mums atskleidžia Jėzų. Tai ta pati Marija, Galilėjos Kanoje sakanti: „Darykite, ką tik

jis jums lieps.“ Marija, tarsi išstipstanti Rožinio maldos karoliukuose ir atverianti Išganytojo gyvenimo slėpinius. Marija stebuklingajame Šiluvos paveiksle, hodegetria, Kelrodė, kreipianti mūsų kelius į tą, kurį laiko savo rankose – lygiai kaip ir anuomet, ant akmens.

*Dr. Liudo Jovaišos pranešimas, skaitytas
2007 m. rugpjūčio 15 d.
Mariologiniame kongrese Pažaislyje*

KITI JUBILIEJAUS DARBAI IR SUMANYMAI

Jubiliejaus švęsti kviečiamos visos Lietuvos vyskupijos

Sausio 31 d. Kauno arkivyskupijos kurijoje vyko Jubiliejaus šventimo darbo grupės posėdis, kuriame dalyvauti buvo pakviesti ir kitų vyskupijų atstovai. Visų Lietuvos vyskupijų tikintieji kviečiami dalyvauti ne tik švenčiant Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje Jubiliejų, bet ir aktyviai prisidėti rengiant Jubiliejaus dienų programas, pasidalyti rūpesčiais jas organizuojant. Todėl drauge su Kauno arkivyskupijos dvasininkais, institucijų atstovais į šias darbo grupes įeina vietos ordinarų paskirti kunigai koordinatoriai iš visų Lietuvos vyskupijų.

Posėdžio dalyvius pasveikino arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas. Jis taip pat išsamiai supažindino su jau parengta Jubiliejaus šventimo programa, pakvietė aktyviai prisidėti, kad kiekvienai iškilmių dienai būtų sėkmingai pasirengta (programą spausdinsime „Šiluvos žinioje“ nr. 5; ji jau skelbiama www.siluva.lt). Sielovados programų koordinatorė Vaida Spangelevičiūtė, pasitarkusi vaizdo priemonės, apibūdino, ko tikimasi iš sudarytų darbo grupių ir kokie uždaviniai joms keliami. Tarp paminėtų dalykų buvo šv. Mišių liturgijos klausimai, dvasininkų, sakysiančių homilijas, Šventojo Rašto, bendruomeninės maldos skaitovų pa-

rinkimas, atnašos, chorų dalyvavimas, konferencijų rengimas katechetinėmis ar evangelizacinėmis temomis po pagrindinių pamaldų. Visų vyskupijų ordinarai ir kunigai nustatytomis dienomis kviečiami aukoti šv. Mišias ir sakyti homilijas, patarnauti tikintiesiems. Vyskupijos taip pat kviečiamos Šiluvoje pristatyti savo sielovadinę veiklą, pagrindinę šventovę, piligriminę patirtį ir kita.

Už Kaišiadorių vyskupijos dalyvavimą Jubiliejaus šventimo programoje numatytomis dienomis bus atsakingi kun. Rokas Puzonas ir kun. Gediminas Tamošiūnas, Šiaulių vyskupijai atstovaus kun. Mindaugas Grigalius, Panevėžio vyskupijai – kun. Rimantas Kaunietis ir kun. Simonas Maksvytis, Telšių vyskupijos koordinatoriai yra kun. Vilius Viktoravičius ir kun. Rimantas Gudlinkis, Vilniaus arkivyskupijos – kun. Žydris Kuzinas, Vilkaviškio vyskupijos – kan. Deimantas Brogys.

Minėtosios darbo grupės į posėdžius rinksis kas mėnesį, esant būtinybei – ir dažniau.

Vasario mėnesį numatyta surengti po pirmąjį visų darbo grupių posėdį. Kovo pradžioje įvyks Jubiliejaus komiteto posėdis.

Kauno arkivyskupijos spaudos tarnyba

Atsinaujinimo diena „Marija – evangelizacijos žvaigždė“

Sausio 27-osios sekmadienį Kaune, Vytauto Didžiojo universiteto didžiojoje salėje, vyko per tūkstantį dalyvių sutraukusi, tradiciškai triskart per metus rengiama dvasinio atsinaujinimo diena. Jos rengėjai – Katalikų bendruomenė „Gyvieji akmenys“, kitos bendruomenės ir maldos grupės, Kauno kunigų seminarijos klierikai – šią dieną skyrė Švč. Mergelės Marijos apsišventimo Šiluvoje 400 metų Jubiliejui ir pakvietė apmąstyti temą „Marija – evangelizacijos žvaigždė“. Iš įvairių Lietuvos vyskupijų suvažiuavę renginio dalyviai klausėsi dviejų konferencijų, muzikinės meditacijos, dalyvavo plėtojant dienos temą grupelėse, o pabaigoje džiaugsmingai šventė Eucharistiją.

Kaip visada šlovinimu ir malda prasi-dėjusios dienos konferencijoje „Ką skelbia Šiluvos Dievo Motina mums šian-dien“ kalbėjo kun. dr. Kęstutis Kėvalas. Ir asmeniniu liudijimu, ir savo išvalgomis, kokio yra toji Marijos apsišventimo pras-mė mūsų tautai ir kiekvienam žmogui, plėtoti mintis, jog Dievas visada globoja ir yra šalia, o Marijos apsišventimas Šilu-voje pavadintas aiškiu Dievo ženklų mū-sų tautai, kuri istorijoje ne kartą buvo iš-bandymų akivaizdoje. Tam, kad geriau įsimintume apsišventimo prasmę, kun. K. Kėvalas siūlė išvelgti apsišventimo Ši-luvoje aplinkybių ir Evangelijos įvykių paraleles (turėta galvoje Dievo pasiren-kama nedidelė vietovė, nežymi tauta; čia veikian-tys piemenys, aklas senelis – kaip tie išminčiai, apgraiabomis ieškoję kelio pas gimusįjį; katechetai – Rašto aiškin-tojai, taip ir nesupratę Mesijo atėjimo). Primindamas Šiluvoje išsakytą Marijos raginimą garbinti jos Sūnų, prelegentas pabrėžė, kaip reikia Dievo garbinimo, sekmadienio šventimo, tylos su Dievu dabarties žmogui. „Dievo garbinimas yra pats geriausias būdas šiandien būti su Juo“,– sakė kun. K. Kėvalas, atkreip-damas dėmesį, jog per šią nepelnytai gaunamą Dievo dovaną suprantame,

jog pasaulis yra Dievo, Jo mylimas ir mums padovanotas.

Konferenciją „Marija ir evangeliza-cija: pajėgumas atsakai ir atsakomybei“ vedė svečias iš Belgijos Josephas Basti-nas. Jis priminė pirmųjų krikščionių pasišventimą skelbti Evangeliją, di-džiausią savo atsakomybės supratimą, mokėjimą būti klausantiems Dievo ir jam atsiliepiantiems moteriškuoju bū-du – tarsi nuotakai, klausančiai savo jaunikio. Pasak prelegento, Marija, pa-ti pirmoji krikščionė, irgi taip atsiliepė Viešpačiui; kita vertus, tada, kai krikš-čionys nustoja evangelizuoti, Dievas leidžia veikti Marijai, evangelizacijos žvaigždei – Jis leido Marijai apsišrei-kti ir Lietuvoje, paskutiniam Europoje krikštą priėmusiam kraštui. J. Bastinas klausė susirinkusių, ar jie pasirengę būti atsakingais krikščionimis, nes šiais laikais tėra du keliai – naujoji evangeli-zacija arba sekuliarizacija. Jis atkreipė dėmesį, jog 18 laisvės metų išgyvenanti Lietuva laisva skelbti Evangeliją, tad ir švenčiamu Jubiliejumi svarbu pasakyti, ką Dievas darė ir daro dėl mūsų, suda-bartinti tai, kas vyko prieš 2 tūkst. me-tų, kvietė dėl Dievo daryti visa įmano-ma, nes Jis „pasirenka mažas šalis, kad pakeistų dideles“.

Tarp šių konferencijų dienos da-lyviai turėjo progą, išsižiūrėdami į salę puošusias ikonas ir klausydami mu-zikos, Marijos akimis ir mintimis įsi-mąstyti į Evangelijos naujieną apie ap-reiškimą Marijai, Elzbietos aplankymą ir Išganytojo gimimą. Tekstus medi-tacijai „Evangelijos atėjimas į pasaulį: Apreiškimas – Apsilankymas – Gimi-mas“ pagal karmelitiškąją dvasingumą parengė ses. Jėzaus Širdies Teresė OCD, juos lydėjo F. Schuberto „Ave Maria“, kurią atliko Artūras Mikoliū-nas (fagotas) ir Aušra Bartkevičiūtė-Gelusevičienė (fortepijonas).

Po pietų renginys tęsėsi darbo gru-pėse. Apie kerigmos vietą evangeliza-

cijoje kalbėjo dr. Artūras Lukaševičius, išskirdamas liudijimą, kerigmą ir kate-chezę kaip esmines įkrikščioninimo dalis. Jis atkreipė dėmesį, kad žmogaus apsisprendimas tapti krikščionimi, jei jis neįvyksta pakankamai apibrėžtu laiko tarpu, dažniausiai ir neįvyksta, o tampa blaškymusi ir nevaisingo-mis religingumo paieškomis įvairiose grupelėse. Grupėje, pavadintoje „Per Mariją į Jėzų“, legionieriška patirtimi dalijosi Janina Plačinskienė bei kitos Marijos legiono narės, padedančios sugrįžti prie Dievo žmonėms šeimo-se, ligoninėse, senelių namuose. Jos kvietė įsitraukti į šią tarnystę, džiaugė-si akivaizdžiais jos vaisiais; apie vieną jų – skaudų savo sugrįžimą į gyvenimą papasakojo grupėje paliudijęs Kęstas. Ses. Liucija Grybaitė FMA vadovavo jaunimui skirtai grupei „Marija, pa-dėk man sutikti Jėzų...“ Pilnoje jaunų žmonių, jų vadovų auditorijoje apie savo ėjimą Viešpaties link per skau-džius asmeninius išgyvenimus liudijo svečias iš Italijos, daugelio klausytojų bendraamžis Jean Lukas. Salėje tuo metu už norinčius buvo meldžiamasi užtarimo malda, vyko katechezė apie atsakomybės išgydymą.

Kai visi renginio dalyviai vėl susi-rinko į salę, kun. Rimantas Baltrušaitis pakvietė pasirengti svarbiausiam dienos įvykiui – drauge švenčiamai Eucharis-

tijos liturgijai. Jos dalyviams pabrėžtas ženklų, kuriais Jėzus ateina į mūsų tarpą, paprastumas. „Tai, kas vyksta prie altoriaus, ir yra ta pati Paskutinė Vakarėnė: išsitrins laikas ir erdvė; čia bus su mumis Jėzus ir kvies mus artimai bendrystei“, – sakė kun. R. Baltrušaitis.

Eucharistijos šventimui vadovavo Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius. Koncelebravo kun. K. Kėvalas, kun. K. Rugevičius, kun. R. Baltrušaitis, kun. D. Šukys. Per homiliją ganytojas atkreipė dėmesį į Jėzaus išgydymus, kuriuos jis siejo pirmiausia su žmogaus tikėjimu. Mūsų visuomenės, kuriai taip pat reikia gydymo, blogybes palygino su pagoniškąja Galilėja ir kvietė Marijos pavyzdžiu, kuri mažai kalbėjo, labiau savo darbais, ne vien žodžiais nešti Kristaus naujieną.

Kauno arkivyskupijos spaudos tarnyba

Šiluvos aikštei kuriamos Rožinio slėpinių koplytėlės

Abipus sakralinės erdvės tarp Švč. M. Marijos Gimimo bazilikos ir Apsireišimo koplyčios Šiluvoje numatyta pastatyti Rožinio maldos koplytėles. Jos kaldinamos iš akmens, kiekviena 3,5 m aukščio, 1 m pločio ir 0,5 m storio. Kryžiaus formos koplytėlės centre bus įmontuotas iš bronzos nulietas bareljefas. Dešinėje pusėje bus statomos Šviesos slėpinių, kairėje – Kančios slėpinių koplytėlės. Rožinio koplytėlių kūrimo konkursą laimėjo skulptorius Erikas Daugulis iš Kauno rajono. Iki Jubiliejaus tikimasi pastatyti penkias koplytėles. Pavieniai mecenatai ir organizacijos kviečiami paremti šį darbą ir įsamžinti viso pasaulio maldininkų lankomoje Šiluvos šventovės aikštėje, kur eidami iš Bazilikos į Koplyčią ir at-

gal piligrimai mėgsta kalbėti Rožinio maldą. Mecenatų ir aukotojų vardai bei pavardės amžinam dėkingumui ir atminimui bus įrašomos paaukotoje koplytėlėje ir Šiluvos aukotojų lentose.

Kauno arkivyskupijos kurijos informacija

Paaukoti Šiluvos darbams galima:

Litais: Kauno arkivyskupijos kurija (Šiluvos projektui)
Sąskaitos nr. LT87 7044 0600 0316 3642

Kita valiuta: Kauno arkivyskupijos kurija (Šiluvos projektui)
Sąskaitos nr. LT27 7044 0600 0316 3655
SWIFT: CBVI LT 2X, AB SEB Vilniaus bankas

Iš JAV savo auką galima siųsti per Lietuvių katalikų religinę šalpa arba tiesiai į Kauno arkivyskupiją (Rotušės a. 14a, LT-44279 Kaunas) su nuoroda „Šiluvos projektui“.

Tikybos mokytojų ir katechetų darbai Jubiliejui

Prieš 400 metų įvykęs Švč. M. Marijos apsireišimo Šiluvoje įvykis, jo dvasinė prasmė, pamaldumo Dievo Motinai svarba šiandien – šios ir panašios temos, rengiantis Jubiliejui, aptariamoms arkivyskupijos tikybos mokytojų ir parapijų katechetų darbe su jaunuomene. Rudenį, pradėdant mokslo metus, tikybos mokytojų konferencijoje „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna man, kaip tu pasakei“ (Lk 1, 38) pamaldumo Marijai katechetinius aspektus aptarė arkivyskupijos katechetikos centro vadovas dr. Artūras Lukaševičius. Centras sudarė galimybę mokytojams dalytis savo darbais, kurių temos artimai siejasi su minimu Jubiliejumi. Jam skiriamas ir mokinių kūrybinių darbų konkursas.

Lapkričio 19 d. arkivyskupijos katechetikos centras pakvietė į metodinių priemonių parodą. Ją atidarydama šio centro koordinatore, tikybos mokytoja metodininkė Aldona Girininkienė pasidžiaugė pačiais įvairiausiais tikybos mokytojų darbais, kuriais jie remiasi Jubiliejaus žinių sklaidami savo pamokose, mokyklų bendruomenėse, dalijasi su kolegomis iš kitų mokyklų. Pasak A. Girininkienės, parodoje buvo eksponuojami arkivyskupijos Metodinio būrelio įvertinti ir atrinkti 29 darbai iš 33 mo-

kyklų ir Kristaus Prisikėlimo parapijos. Tai pamokų planai, meditacijos, žaidimai, vaidinimai, projektai, kai kurie iš jų parengti drauge su kitų dalykų – dailės, darbų, lietuvių kalbos – mokytojais (dalis parodos darbų buvo eksponuojama Kauno pedagogų kvalifikacijos centre vykusiame parodoje).

Parodos atidaryme kalbėjusi Metodinio būrelio vadovė, Kauno „Vermės“ vidurinės mokyklos tikybos mokytoja Lina Brazienė išsakė viltį, kad dalydamiesi darbais pedagogai bus ne tik

mokytojai, bet ir dar geresni tikėjimo liudytojai, ir pabrėžė, jog mokytojams ypač reikia Švč. M. Marijos pavyzdžio apaštalaujant, besąlygiškai mylint vaiką, padedant jame augti Jėzui.

Tikybos mokytojų darbais, kūrybiškumu ir neformalia, kasdienybės skubijoje išsiskiriančia parodos atidarymo švente pasidžiaugė joje dalyvavusi Kauno m. Švietimo skyriaus vyr. specialistė Rasa Rasikienė. Ji padėjo Katechetikos centro darbuotojams, mokytojams, kūrybiškumo pradą, slypintį kiekviename

žmoguje, atskleidusiems gražiomis, pačių sugalvotomis priemonėmis.

Parodos atidarymo dalyviai turėjo progą pasiklausyti dainų ir giesmių, kurias atliko merginų ansamblis iš Jonavos katalikiško jaunimo centro „Vartai“. Jaunųjų atlikėjų vadovė ir akompanuotoja – Inga Petronienė, kartu dirbanti tikybos mokytoja Jonavos Jeronimo Ralio vid. mokykloje. Saļę, kur vyko metodinių darbų paroda, ypač papuošę Kauno Juozo Grušo vid. mokyklos šeštokų dailės darbų ciklas „Lietuvos Madonos“. Dailės mokytoja Rasos Klingaitė, tikybos mokytojos Angelė Montvilienė ir Audronė Pundinienė taip pagrindė šio darbo aktualumą: mokiniai sužinojo apie stebuklais garsėjančius Lietuvos bažnyčiose saugomus garsių dailininkų Marijos paveikslus, mokėsi kurti koliažą, o svarbiausia – žvelgti į paveikslą taip, kad nugręžus akis nuo Marijos jos akimis būtų žvelgiama į kitus šalia esančius žmones. Tarp kitų darbų išsiskyrė kompiuterinės vaizdo medžiagos apie Šiluvą ir Švč. M. Marijos apsireiškimo įvykį. Šią temą darbe „Šiluva“ kūrybiškai atskleidė mokytoja Audronė Zamalienė (Kauno „Atžalyno“ vid. mokykla). Danutė Borutienė (Kauno apskrities spec. internatinė mokykla) parengė vaizdo medžiagą „Šiluvos Dievo Motina“, o Rolandas Jakušovas (S. Nėries vid. mokykla) darbą „Šiluva – mūsų krašto istorinio, kultūrinio ir religinio paveldo perlas“. Mokytoja Daiva Kunskenė (Kauno Mikikonų vid. mokykla) pradinukams sugalvoja viktoriną „Laikyki, Marija, mus savo globoj“, o Edita Čėsnienė (Kauno „Atžalyno“ vid. mokykla) – patrauklų filmo „Kelias į Šiluvą“ aptarimo pamokoje planą.

Arkivyskupijos tikybos mokytojai, prisiderindami prie savo programos, gali naudotis Katechetikos centro parengta kompaktine plokšte su planais ir metodine medžiaga Jubiliejui. Pavasarį bus išaiškinta, kas iš moksleivių ir juos rengusių mokytojų taps nugalėtojais nuo 2007 m. gegužės keliais etapais katechetikos centro organizuojamame mokinių kūrybinių darbų (piešinių ir rašinių) konkurse.

Kauno arkivyskupijos spaudos tarnyba

Ar esi kada pabuvęs piligrimu? Jei esi, tikriausiai žinai, koks tai nuostabus jausmas. Atsimenu, prieš keletą metų į Lietuvą atkeliavo popiežiaus Jono Pauliaus II siųstas jaunimo kryžius. Mes tada sugalvojome ant rankų jį nunešti į Šiluvos šventovę. Ši kelionė tęsėsi šešetą kilometrų. Su mumis ėjo brolis pranciškonas. <...>

Iš tikrųjų buvo nepakartojamas jausmas, pasijutau tarsi ant sparnų: šlovinimas, maldos tarsi skatino ir suteikė jėgų žengti paskui Kryžių, sekti Viešpačiu, o juo labiau su dideliu džiaugsmu ir atsakomybe nešti išganyto ženklą ant savo rankų. Eidama pajutau vienybę su kitais pilgrimais, keliaujančiais į Dievo Motinos Šventovę, nebeliko pykčio, nesutarimų, blogų pagiežingų minčių ar noro meluoti. Aš jutau, kad Dievas yra su mumis, su manimi. <...> Ši patirtis sunkiai nusakoma žodžiais. Tapti piligrimu nors trumpam šioje mūsų gyvenimo kelionėje ir ypač tikėjimo kelionėje yra didžiulė Dievo dovana ir laimė. Patirta laisvė ir džiaugsmas išsilieja begalinu noru skelbti visam pasauliui Dievo begalinę meilę mums. <...> Neišdildomai į atmintį įsirėžė matyti kartu keliavusių žmonių veidai, jie tapo vienas kitam daug artimesni. Buvo tarpusavio pagalba, akyse nebeliko pykčio, neapykantos, pasipriešinimo, noro nuvertinti kitą, pašiepti, visos blogos, žeminančios kitą mintys dingo. Visų mintys ir širdys buvo nukreiptos į vieną tikslą – šlovinėti mūsų VIEŠPATĮ. Piligrimystė – nuostabus dalykas, nes padeda suprasti, kad Dievas yra VISKAS šiame gyvenime. Be Jo negalėčiau nei mažiausio žingsnelio žengti.

Liudijimas moksleivės Eglės Skujytės (Kauno Juozo Gruodžio konservatorija) rašinyje

Prof. S. Šalkauskis yra pasakęs, kad žmogaus gyvenimas – tai toks materialinis pamatas, „iš kurio gali išaugti dykažolės, bet kuris taip pat gali pražysti kultūros rožėmis ir religijos lelijomis“. Norėdami, kad kuo daugiau rožių ir lelijų sudygtų ir pražystų mūsų mokinių sielose, mes, Kauno r. Neveronių vid. m-klos mokytojai, parsivežėme iš Palemono bažnyčios Švč. M. Marijos paveikslą. Visą savaitę džiaugėmės, galėdami sušilti prie jos dieviškosios šviesos, nurimti prie angelišką malonę skleidžiančio veido, atsigerti iš tos versmės, kuri per amžius atverta Tiesai. Visai mūsų bendruomenei, ir mokytojams, ir mokiniams, labai reikėjo tos ramybės, to susikaupimo, kurią suteikė Bažnyčios Motina. Dienų tėkmėj pavargusios ir surambėjusios mūsų širdys troško tiesos ir meilės, mes buvom paklydę tarp smulkmenų ir blogio apraiškų, mus žeidė pagieža ir pavydas. Mes jautėmės kaip maži kūdikėliai, kuriems reikalingos Tavo rankos ir Tavo motiniška globa... Ir iš tiesų malda sujungė mūsų balsus, išseko melo ir pykčio versmės, rūpestinga Tavo meilė paguodė ir atgaivino mūsų sielas. Kitomis akimis pažvelgėme į aplinką, šiltu šypsniu sutikome kolegas ir mokinius, pajutome palaimą, eidami savo pašaukimo keliu. Turbūt kiekvienas, kuris sukalbėjo nors vieną maldele prie šio šventojo paveikslu, pajuto, kad kažkas virptelėjo sieloje. Tai ir buvo Dievo Motinos prisilietimas, padėsiantis keliauti gyvenimo keliais ir nepaklysti. Tikime, kad tokių pat neužmirštamų akimirkų patyrė ir visi kiti tikintieji, kuriems teko laimėti melstis prie šio stebuklo – Švč. M. Marijos paveikslu.

Kauno r. Neveronių vidurinės mokyklos bendruomenė

MARIJOS ŠVENTOVĖS LIETUVOJE

Žemaičių Kalvarija – garsus dvasinės traukos centras

Lietuvoje daug šventovių malonėmis garsiais Švč. M. Marijos paveikslais ir atlaisais ilgus amžius traukia piligrimus. Galima sakyti, visi Lietuvos kraštai turi savą ypatingos dvasinės traukos vietą. Šįsyk – pasakojimas apie Žemaitijos piligrimystės centrą Žemaičių Kalvariją. Net sovietmečiu gausūs tikinčiųjų susibūrimai gąsdindavo tuometinę valdžią, ir ji mėgino iš žmonių sąmonės ištrinti šią brangią vietą netgi pavadindama ją Varduva. Tačiau šios pastangos liko bevaisės: ir nūdien liepos pradžioje į didžiuosius Žemaičių Kalvarijos atlaisus suplūsta minios tikinčiųjų.

Žemaitijoje, Senųjų Gardų krašte pirmoji bažnyčia pastatyta 1593 m. Vėliau ant Šv. Jono kalno 1619 m. buvo pastatyta kita Šv. Jono Krikštytojo bažnytelė ir 1622 m. įkurta parapija. Žemaičių vyskupas Jurgis Tiškevičius 1637 m. į Gardus pakvietė dominikonus, pastatė jiems namus ir padovanojo žemės. J. Tiškevičiaus pavedimu dominikonai čia įkūrė Kalvarijos Kalnus. Buvo pastatytos koplytelės (1639 m.), dominikonų parašytos giesmės ir maldos bei nustatyta, kaip šią Katalikų Bažnyčioje itin populiarią maldingumo praktiką atlikti. Įsitvirtino dominikoniskasis Kalvarijų tipas – 20 stočių, šios Kalvarijos pirmosios Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje. Nuo Kalvarijų vietovei prigijo Žemaičių Kalvarijos vardas.

Nuo XVII a. vidurio Žemaičių Kalvarija ėmė garsėti stebuklinguoju Švč. M. Marijos su Kūdikiu paveikslu ir Švč. M. Marijos Apsilankymo atlaisais. Paveikslą iš Romos į Žemaičių

Kalvariją parvežė dominikonas Petras Pugačevskis. Nuo 1643 m. minėtasis paveikslas laikomas stebuklingu. Stebuklai buvo surašomi į knygą, kuri, deja, 1896 m. degant bažnyčiai, sudegė. Paveikslo stebuklingumą liudija ir votai, kurių Bazilikoje yra daugiau nei 150. Maldos ir giesmės, skirtos Žemaičių Kalvarijos Dievo Motinai, buvo išspausdintos 1681 m. Jurgio Kasakauskio parašytoje ir išleistoje maldaknygėje *Rožančius*. Giesmės *Karaliene Maloninga* ir *Dangaus Karaliaus Motina Švenčiausia* tebegiedamos ir šiandien. Nuo 1649 m. Žemaičių Kalvarijos bažnyčioje saugoma iš Liublino dominikonų vienuolyno atvežta Šv. Kryžiaus Relikvija. Ji yra 3, 2 cm ilgio ir 0, 6 cm pločio – didžiausia Baltijos kraštuose.

Vyskupas Antanas Tiškevičius Kalvarijoje statomai bažnyčiai suteikė Švč. M. Marijos Apsilankymo titulą. Apsilankymo atlaisai sujungti su jau anksčiau švenčiamais Kalvarijos Kalnų atlaisais, kurie vis populiarėjo. Žemaičių Kalvarijoje atlaisai prasideda liepos 2 dieną ir tęsiasi net 10 dienų.

Dominikonai Žemaičių Kalvarijoje gyveno iki 1889 m. kai juos išvarė carinė valdžia. Nuo 1927 m.

Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslas

iki 1948 m. Žemaičių Kalvarijos šventovę ir parapiją globojo marijonai. Nors sovietinės okupacijos metais ateistinė valdžia didžiulėmis pastangomis siekė sunaikinti Kalvarijas, koplyčios ir gyva Kalnų lankymo tradicija žmonių dėka buvo išsaugotos. 1988 m. tuometinio Telšių vyskupo Antano Vaičiaus prašymu popiežius Jonas Paulius II Švč. M. Marijos Apsilankymo bažnyčiai suteikė Bazilikos titulą. 1989 m. miesteliui gražintas senasis Žemaičių Kalvarijos vardas, kurį okupacinė valdžia 1967 m. buvo pakeitusi Varduva.

2006 m. birželio 23 d. popiežius Benediktas XVI pašventino popiežiškąsias karūnas Žemaičių Kalvarijos Dievo Motinos su Kūdikiu paveiksliui ir įpareigojo šį paveikslą vainikuoti ir *Krikščioniškų šeimų Karalienės* titulu. Vainikavimo iškilmės vyko 2006 m. spalio 8 d.

Bazilikoje kiekvieno mėnesio antoną dieną vyksta Švč. M. Marijos Apsilankymo atlaisai (didieji, kaip minėta, švenčiami pirmąjį liepos dešimtadienį). Tikintieji meldžiasi Bazilikoje ir šeštadieniais. Žemaičių Kalvarija ilgus amžius išliko ir XXI amžiuje tebėra ne tik Žemaitijos, bet ir visos Lietuvos vienas pagrindinių dvasinių centrų.

Kan. teol. lic. Andriejus Sabaliauskas

Žemaičių Kalvarijos Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bazilika

RENGINIAI IR ŠVENTĖS PASITINKANT ŠILUVOS JUBILIEJŲ

KAUNO ARKIVYSKUPIJOS
EUCHARISTINIS KONGRESAS

Gegužės 24 d., šeštadienis

VILGILIJA

Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje

17 val. miuziklas „Prisikėlęs“, aut. D. Ricci

18 val. šv. Mišios.

Vadovauja arkiv. S. Tamkevičius

19 val. Akatistas – Apreiškimo Dievo
Motinai himnas20 val. konferencija „Marija ir Dievo
gailėstingumas“. Kun. dr. K. Kėvalas

20.30 val. giesmės, liudijimai

21.30 val. Taizė pamaldos

22.30 val. Švč. Sakramento adoracija
per visą naktį

Gegužės 25 d. (sekmadienis)

EUCHARISTINIO KONGRESO
IŠKILMĖS9–17 val. Kauno arkivyskupijos insti-
tucijų, organizacijų ir parapijų prisi-
statymas arkikatedros šventoriuje11 val. iškilminga procesija su
Švč. Sakramentu miesto gatvėmis
iš Prisikėlimo bažnyčios į Santaką14 val. iškilmingas Eucharistijos šven-
timas Jono Pauliaus II parke (Santa-
koje) Vadovauja arkiv. S. Tamkevičius

✝ EUCHARISTINIAI KONGRESAI

Balandžio 19–20 d. Jurbarko dekanato

Balandžio 26–27 d. Raseinių dekanato

Balandžio 26–27 d. Kauno II dekanato

📖 MARIJOS DIENA ŠILUVOJE
PILGRIMINĖS KELIONĖS

Kovo 13 d. Kauno II dekanato

Balandžio 13 d. Kauno I dekanato

Gegužės 13 d. Kėdainių dekanato

✨ ŠILUVOS MARIJOS PAVEIKSLO
KELIONĖJONAVOS DEKANATE vasario 17 d. –
balandžio 6 d.

Vasario 17 d.–kovo 2 d. Jonava

Kovo 2–9 d. Rukla-Upninkai

Kovo 9–16 d. Kulva

Kovo 16–23 d. Bukonys

Kovo 23–30 d. Panoteriai

Kovo 30 d. – balandžio 6 d. Žeimiai

KAUNO MIESTE balandžio 6 d. –
rugpjūčio 30 d.

Balandžio 6–12 d. Kristaus

Prisikėlimo (Žaliakalnio) bažnyčia

Balandžio 12 d.–20 d. Šv. Vincento

Pauliečio (Petrašiūnų) bažnyčia

Balandžio 20–27 d. Švč. Mergelės

Marijos Rožinio Karalienės

(Palemono) bažnyčia

Balandžio 27 d. – gegužės 4 d. Švč.

Sakramento (studentų) koplyčia

Gegužės 4–11 d. Švč. Trejybės

(seminarijos) bažnyčia

Gegužės 11–18 d. Šventosios Dvasios

(Šilainių) bažnyčia

Gegužės 18 d. – birželio 1 d.

Pal. arkiv. Jurgio Matulaičio

(Eigulių) bažnyčia

„TAUTŲ SEKMINĖS“ ŠILUVOJE
Gegužės 11–12 d.Tarpautinis maldos ir Sekminių
šventimo projektas Lietuvoje

TURINYS

Ganytojiškas laiškas
„Per amžius tebus garbinamas
Dievo Sūnus“ 1
Arkivysk. S. Tamkevičiaus dekretas,
skelbiantis Jubiliejinius metus 3

Pasirengimo Jubiliejui bibliniai
akcentai

Tomas Viluckas
Gyvųjų Motina 4

Pilgriminės kelionės į Šiluvą

Pilgrimų kelyje išmelsti
daugiau nei prašome 5

Šiluvos Marijos paveikslo kelionė

Maldų su Marija savaitės
parapijose 6

Į Jubiliejų – su pasaulio lietuviais

„Šiluvos žinia išseivijoje“ –
drauge į Jubiliejų! 10

Šiluva istoriniu žvilgsniu

Šiluvos ir Bažnyčios istorija
vienoje knygoje 13

„Šiluva Žemaičių istorijoje“
sutiktuvų vakaras Vilniuje 14

Liudas Jovaiša

Marijos perduotoji žinia
nepavaldi istorijos dėsniams 15

Kiti Jubiliejaus darbai ir
sumanymai

Jubiliejaus švęsti kviečiamos
visos Lietuvos vyskupijos 19

Atsinaujinimo diena „Marija –
evangelizacijos žvaigždė“ 20

Šiluvos aikštei kuriamos
Rožinio slėpinių koplytėlės 21

Tikybos mokytojų ir katechetų
darbai Jubiliejui 21

Marijos šventovės Lietuvoje

Kan. Andriejus Sabaliauskas
Žemaičių Kalvarija tebėra garsus
dvasinės traukos centras 23

Šiluvos žinia. Parengė ir išleido Kauno arkivyskupijos kurija. Redaktorė Dalė Gudžinskienė, dailininkė Silvija Knezekytė.

G. Česonio, D. Chmieliausko, A. Kazlos, S. Knezekytės, D. Kunskienės, D. Skripkausko, D. Šmerauskaitės ir parapijų archyvų nuotraukos.

Informacijos laukiama el. p. info@kn.lcn.lt, tel. (37) 40 90 25.

2008 m. © Kauno arkivyskupija. Rotušės a. 14 A, Kaunas.

Išsamiau apie pasirengimą Jubiliejui žr. www.siluva.lt